

TORSDAG 9 OKTOBER. NR 41/2014

Kristna har ansvar för hela jorden

Sidan 10

Fridsföreningar bygger egen skriftskola

Sidan 5

Tevekanalen som går med krigets offer

Sidan 5

Han trodde

Sidan 12

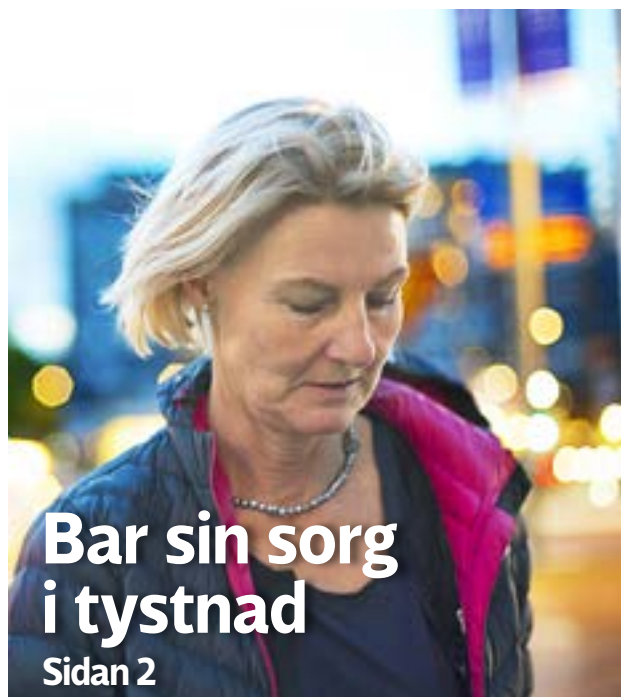
Ung och gammal kandidat i dialog

Ung och ivrig möter äldre och erfaren – två kandidater i församlingsvalet fick ställa frågor till varandra.

Sidan 4

Möt ärkebiskop Antje

Sidan 8

Bar sin sorg i tystnad

Sidan 2

Bröd för lata bagare

Sidan 7

Årets kristna bok väljs

Sidan 13

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Bitterljuvt men hoppfullt för TF

KP DET VAR till syvende och sist en handlingskraftig kvinna som fick till stånd att utbildningen av teologer på svenska i Åbo blev verklighet för nittio år sedan. Vad hade hon tänkt i dag, änkefrun och konsulinnan Anna von Rettig, som med sin rundliga donation gjorde drömmarna om en teologisk fakultet möjlig? Från årsskiftet upphör TF som självständig fakultet och ingår i den nya organisationsstrukturen för akademien. Där blir tolv institutioner fyra fakulteter och teologin får sitt hemvist i den nya fakulteten för humaniora, psykologi och teologi.

I VECKAN firade teologiska fakulteten sina nittio år i Åbo. Det blev ett kalas där nostalgi och avsked trots allt blandades med en viss förväntan inför de möjligheter den nya akademiska överrocken kan föra med sig.

Fakulteten hade valt att göra en rejäl översikt av sin historia och sina nya utgångspunkter, bland annat genom att bjuda in utomstående kommentatorer.

En av dem som i sin hälsning till TF hoppades på nytänkande var Harriet Silius, professor i kvinnovetenskap. Hon uppmanade den teologiska utbildningen att på allvar granska det faktum att det fält magistrarna utbildas till fortfarande har ett förkrossande manligt perspektiv. Rent konkret handlar det om att förbereda de kvinnliga studerandena på vilken arbetsmiljö de kommer att verka i.

LIVET efter TF ur den studerandes synvinkel är något som utbildarna, vad de än kallas, behöver ägna kraft och tanke åt.

Här handlar det inte om nya utmaningar. De har varit kända länge, och en hel del har också gjorts i utbildningen, men samhällsförändringarna och inte minst de ekonomiska realiteterna har ökat behovet av att få ihop studierna och den krassa verkligheten. För närvarande hittar ungefär hälften av de färdiga teologie magistrarna sig som präster, andra hälften fördelar sig inom kultursektorn eller den akademiska världen.

Teologutbildningen är samtidigt prästutbildning och en akademisk utbildning med de krav på vetenskaplig trovärdighet som detta ställer. Ändå får det inte innebära att unga teologer kastas in i en församlingsverklighet med förväntningar som känns främmande. Inom ramen för den praktiska teologin ryms visserligen både praktik och konkreta övningar. Men kopplingen till stiftet, och till levande församlingar, är något som blir allt viktigare. I all synnerhet som prästen i en församling i framtiden axlar en roll som alltmer får draget av mångkonstnär. Här är det bråttom att få till stånd ett ännu tätare band, ett fungerande nätverk som också stöder de studerandes andliga och själsliga tillväxt.

DE ANDLIGA frågorna försvinner inte. I det fallet har teologin fortfarande mycket att komma med, tillräckligt för att våga hoppas på att hurra också hundrafullt.

PROFILER: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

”Jag klandrar inte mina föräldrar, de levde ju i sin tid. Men man kan inte skrämna någon in i himlen.”

Bitterhet får inte plats

Löftena om att Jesus botar de sjuka hjälpte föga när canceren i mammans mage fick övertaget. Moderslös och skrämmd av domedagspredikningar satte Majken Öst-Söderlund hoppet till grannlandet i väster.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Det har gått 35 år sedan **Majken Öst-Söderlund** flyttade från Finland till Sverige.

– Det händer fortfarande att nya människor jag träffar, efter att vi pratat en stund, frågar varifrån jag riktigt kommer, berättar hon och ler.

Ränderna går aldrig helt och hållet ur. Men Majken Öst-Söderlund närde redan tidigt en dröm om att flytta till Sverige, eller ”Svärje” som hon skriver i sin debutroman *Det enda jag vet*.

Hemma i Österbotten var det ännu på 60-talet fattigt och primitivt i många avseenden. Men det var inte bara det moderna Sverige som lockade. Mest av allt måste Majken Öst-Söderlund komma bort från den andliga miljö hon vuxit upp i, byta ut sin gudsbild och skapa sig ett eget liv.

– Min familj hörde till Betel baptistförsamling i Bennäs. Men när mamma blev sjuk fick hon dragningar till Maranata.

När mamma blev sjuk. Hon fick cancer i magen när Majken var åtta år. Hemma pratades det inte om mammans sjukdom förrän det var uppenbart att inga böner, väckelsemöten eller koffeintabletter skulle hjälpa.

– Jag och min bror fick höra att ibland är man sjuk och då ber man, så blir man frisk.

Och Maranata. Det var den sektliknande friförsamlingsrörelse som i början på 60-talet kom till Österbot-

ten västerifrån.

– De talade om att de sjuka ska bli helade. Men det var också många domedagspredikningar. Och spänningar och bråk – barn känner av sådant.

Majken Öst-Söderlund oroade sig över om det var hennes fel att mamma blivit sjuk. Hade hon sköljt tallrikarna för dåligt, så att mamman fått i sig giftigt diskmedel?

Vind för våg

En torsdag morgon när Majken Öst-Söderlund vaknade och smög in i föräldrarnas rum lyfte pappan upp henne i famnen och berättade, utan att titta henne i ögonen, att mamma flyttat till Jesus.

– Efter begravningen talade vi inte mer om mammans död. Men det blev ett fullständigt kaos. Pappa var deprimerad och lämnade oss vind för våg. Jag och min bror kom aldrig i tid till skolan och vi hade smutsiga kläder. Vi var ”de där som inte har någon mamma”. Jag började känna att jag var annorlunda än alla andra.

Vid några tillfällen fick hon panikångest i skolan.

– Stänger du av känslorna kommer de ut förr eller senare.

Hon tycker att skolan hanterade hennes problem rätt dåligt.

– Men jag är inte bitter. Vår stackars lärare var ju helt ny, inte visste han vad

han skulle göra med en unge som inte ville gå på lektioner.

Bitterhet är något Majken Öst-Söderlund aktar sig för.

– Bitterhet förpestar både inifrån och utifrån. Det gäller att akta sig för det som **Stefan Einhorn** kallar kroniskt bitterhetssyndrom.

Pappan gifte snabbt om sig, och den nya styvmodern hade ingen erfarenhet av barn.

– Den första tiden efter mammans död hade jag svårt att sova och smög in i pappas säng. När min styvmamma flyttade in måste de läsa sovrumsdörren om sig för att jag enträget försökte ta mig in. Nu när jag ser på saken ur vuxenperspektiv förstår jag att jag kunde uppfattas som ett besvärligt barn.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tomas von Martens
tfn 040 831 6836

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Christa Mickelsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

Behövde få berättas

Hon berättar att hon fortfarande är präglad av det som hände i barndomen, men att hon i dag har kunskap och erfarenhet som hjälper henne att hantera en del av ångesten.

– Jag har också märkt att ett visst mått av ångest också fungerar som drivkraft. När jag intervjuar människor slås jag nästan alltid av hur många svårigheter och livsproblem de har att bekämpa. Men det är klart, om jag kan bidra till att ett enda barn blir sett och lyssnat till så är jag glad. Barn ska inte behöva bära sorg i tystnad.

När hon fick sitt första barn funderade hon mycket på hur hon ska kunna ge ett barn en lycklig barndom då hennes egen såg ut som den gjorde.

MAJKEN ÖST-SÖDERLUND har inte låtit svåra upplevelser i barndomen prägla hela hennes liv.

– På vissa sätt kan jag se att jag varit en dålig mamma. Jag har nog varit en bättre mamma till mitt andra barn än mitt första barn.

Att skriva har varit terapeutiskt. – Att skriva en bok om sig själv är ju på ett sätt fruktansvärt självupptaget. Men jag tänker också att det finns en generell historia som behöver bli berättad. Jag var inte den enda som växte upp inom frikyrkan på 60-talet.

Det var viktigt för henne att göra upp med den gudsbild hon fick som barn.

– Jag klandrar inte mina föräldrar, de levde ju i sin tid. Men man kan inte skrämman någon in i himlen.

60-talet var en omvälvande tid: rockmusiken, mordet på **Martin Luther King** och **John F. Kennedy**, ungdoms-

kulturen och den sexuella revolten. Det var antagligen viktigt för frikyrkan att skydda sig mot allt nytt och samtidigt låg kriget ganska nära, rysskräcken och förföljelsen av kristna var verklig och påtaglig för dem som varit med om kriget.

– När man är rädd känner man sig tvungen att dra skarpa gränser omkring sig. Om man inte riktigt vet vad man tror måste man säga att man tror exakt så eller så. Men hur kan man få in Gud i en så liten fyrkant?

Majken Öst-Söderlund tog avstånd till sin barndom, men tron hänger med. I sitt nya hemland gick hon senare med i en pingstkyrka.

– Men jag sitter inte tyst om jag tycker att något går fel till.

MAJKEN ÖST-SÖDERLUND

FRILANSJOURNALIST BOSATT I STOCKHOLM, FÖDD I EDSEVÖ I ÖSTERBOTTEN.

GIFT MED JANNE, TVÅ VUXNA BARN.

ÄLSKAR ATT SPRINGA OCH SIMMA, MEN TYCKER INTE OM ORDET "TRÄNA".

ÄR FÖR TILLFÄLLET PROJEKTANSTÄLLD I SVENSKA KYRKAN FÖR ATT PÅ DELTID UTVECKLA PILGRIMSVANDRINGAR.

Vräkning från prästgården till tingsrätten

SALTVIK. Den långa tvisten mellan Saltviks församling och tidigare kyrkoherden **Peter Blumenthal** fortsätter. Nu vill kyrkofullmäktiges ordförande **Peter Lindbäck** att Ålands tingsrätt fattar beslut om att vråka Blumenthal från prästgården i Saltvik, skriver tidningen Åland.

Också Kyrkpressen har tidigare rapporterat om konflikten angående präst-

gårdens hyra. Domkapitlet i Borgå stift avstängde ifjol Blumenthal från sin tjänst på grund av samarbetssvårigheter. I januari i år sade han upp sig från sin tjänst i Saltvik.

Nu vikarierar Blumenthal som kaplan i Jomala församling, men bor fortfarande kvar i prästgården i Saltvik. Blumenthal och församlingens rådet i Saltvik har varit oense om hyran för prästgården,

och Blumenthals överklagan om hyresnivån ska ännu behandlas av Högsta förvaltningsdomstolen. Nu har Lindbäck lämnat in yrkande om vräkning till Ålands tingsrätt.

– Självklart övervägde jag andra alternativ, men i det här fallet är tingsrätten den enda möjligheten. Församlingen kan inte hota med att byta lås på dörren, säger Lindbäck till Ålandstidningen.

Nittioåriga TF firades i Åbo

FEST & FÖRÄNDRING. 90-åriga TF i Åbo ingår från årsskiftet i en ny fakultet. Lektor Mikael Lindfelt (mitten) är linjeansvarig för teologin. T.v. Patrik Hagman och t.h. Svante Lundgren. FOTO: MAY WIKSTRÖM

Gummi- stämpel med viktiga uppgifter

VAL. Fräscha idéer men också blåögdhet? Tyst kunskap men också en viss desillusion? Vi lät en ung och en gammal kandidat i församlingsvalet ställa frågor till varandra.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

OFTA ÄR vi bara en gummistämpel, men det finns också frågor där vi har makt, säger den garvade församlingsrådsmedlemmen.

Kia Wikstedt, 23, kandiderar för första gången i församlingsvalet i Kristinestad. Hon har varit aktiv i kyrkan sedan barnsben men vill nu ta nästa steg och se om hon själv kan påverka och komma med nya idéer och förslag till församlingen. Främst vill hon jobba för ungdomar och unga vuxna.

Nils-Olof Söderström, 72, har suttit med i församlingsrådet i Lovisa svenska församling i två perioder. Han värvades med i arbetet genom en bekant.

Kias frågor till Nils-Olof:

Har du några tips till mig som nykomling?

– Var närvarande. Rådet behandlar så pass komplicerade ärenden att man fort faller av kärran ifall man inte är på plats. Byråkratin är också väldigt omfattande inom kyrkan. Det är förvånansvärt att den fått förbli så tungrodd så länge.

Vad tycker du är viktigt att hålla fast vid inom kyrkan?

– Kyrkan kan man inte ändra på varje månad. Psalmtexterna sitter i och det finns en stor trygghet i rutinerna, att allt är som det brukar vara i kyrkan. Det gäller också ungdomarna. Jag har hört om många som känt sig väldigt vilslna när de besökt någon lite annorlunda gudstjänst. De vet inte vad de ska göra och det känns otryggt. Folk är rädda för förändring så var försiktig!

Är det något du tycker kyrkorråden ska försöka ändra på?

– De facto har rådet väldigt lite att säga till om, ofta är vi bara en gummistämpel som väl-signar färdigt beredda ärenden. Men det har inte stört mig så mycket. Jag förstår att yrkesmänniskorna, kyrkoherden och de anställda, vet bättre hur saker ligger till och bereder ärendena därefter. Å andra sidan fyller rådet en viktig uppgift som bollplank och stöd för de anställda och visst kommer det ju frågor där rådet har makt, så som gällande valet av präster till församlingen.

Vad är det du har velat få fram och velat påverka mest då du suttit i rådet?

– Ekonomin. Det är svåra frågor och handlar om att prioritera. Ska församlingen exempelvis prenumerera på Kyrkpressen till alla medlemmar eller borde medlemmarna betala något för tidningen själva? Och är tidningen

mera värd än vår barnverksamhet? Vad ska vi prioritera när pengarna inte räcker till? Självtalar jag för barnverksamheten alla gånger.

Hur mycket ska ungdomarna få vara med och bestämma i kyrkan?

– Unga ska absolut få vara med, de är ju församlingens framtid, men det tar kanske en tid att få makt att påverka. Vi har haft några unga tuffa typer med i församlingsrådet. De har vågat öppna munnen och vara kritiska, det är bra.

Nils-Olofs frågor till Kia:

Hur ska vi aktivera ungdomen så att de hittar kyrkan och församlingen?

– Jag tror att det är olika beroende på församlingarna och ungdomarna där omkring. Här i Kristinestad tycker jag att ungdomarna är väldigt aktiva i kyrkan under den

period då de fortfarande går i skolan. Frågan är kanske hur vi ska nå ut till unga vuxna och hur de vill att kyrkan ska bemöta dem. Vad är det som gör att många unga vuxna skriver ur sig ur kyrkan och vad kan vi göra för att förhindra det?

Hur ska vi prioritera när ekonomin tryter? Ska exempelvis KP vara gratis för medlemmarna?

– Jag tycker att det är viktigt att satsa på församlingsmedlemmarna och på dem som jobbar i församlingen. Vad gäller KP så kunde man till exempel skicka med en frivillig avgift för tidningen. Kanske också göra lite mera reklam för tidningen på nätet så att flera får veta att den finns och vad den innehåller.

Är det någon idé med boendeplikt för anställda?

– Jag tycker anställda själva ska få bestämma var de bor. Boendeplikt börjar bli föråldrat.

KYRKOR NORDEN

Finländare mest religiösa

Kristendomen har en starkare ställning i Finland än vad den har i de andra nordiska länderna. Det här skriver *Kotimaa* som intervjuat kyrkosociologen **Kati Niemelä**.

Ett nordiskt forskningsprojekt slår fast att finländarna är mest religiösa i Norden, medan danskarna är minst religiösa. Den finska kyrkan är också mer självständig i relation till staten än i övriga Norden. Kyrkan i Finland syns också mer i politiken och i media än vad kyrkan gör i de andra länderna. Gemensamt för alla nordiska länder är det låga deltagandet i gudstjänster.

PROTESTER HONG KONG

Baptistpastor en av ledarna

En av ledarna bakom demokratiprotesterna i Hong Kong är en 70-årig baptistpastor, skriver *Dagen*.

Flera kristna kyrkor är aktivt med och protesterar. Den katolske kyrkoledaren **Joseph Zen-ze-kiun**, biskop emeritus, har gått ut och sagt att det är meningslöst att rösta i ett val där Peking dikterar villkoren. Centralmakten i Peking har å sin sida titulerat de protestantiska och katolska ledarna som "Hongkongs ligister". Flera kyrkor har uppmanat till bön och öppnat upp sina lokaler för demonstranter som behöver vila.

USA PROJEKT

Bibelmuseum väcker kritik

Ett stort bibelmuseum planeras i Washington DC, USA, skriver *New York Times*. Bakom projektiden står den välbärgade företagarfamiljen Green från Oklahoma. Museet skulle kosta 800 miljoner dollar och uppta ett halvt kvarter i stadens absoluta centrum. Familjen Green har länge drömt om ett bibelmuseum och allting i museet skulle reflektera familjens evangelikal tro.

Sekulära intressorganisationer är oroliga för att den egentliga målsättningen med museet är politiskt: att påverka kongressen i en mer konservativ riktning.

Tre års planering bakom LFF:s skriftskola

SKRIFTSKOLA. Ett treårigt planeringsprojekt har slutförts då den laestadianska väckelserörelsen inleder egen skriftskolundervisning på svenska.

TEXT: JOHAN SANDBERG

När skriftskolan inleds är ännu öppet. Enligt de ursprungliga planerna skulle skriftskolan genomföras som lägerskriftskola under vintern, med konfirmation i Larsmo sommaren 2015.

– Vi kom lite sent igång med anmälningarna och många församlingar har redan färdiga grupper, säger Vesa Pöyhtäri. Målet är att ha det första lägret 2015. Pöyhtäri är präst inom den laestadianska rörelsen och har suttit med i den arbetsgrupp som planerat den svenska skriftskolan.

Det slutliga beslutet om huruvida skriftskolan startar 2015 eller 2016 tar Laestadianernas Fridsföreningars Förbund LFF om en månad.

Beslutet att börja med egen skriftskola är hur som helst redan fattat.

Enligt Pöyhtäri är det ingen speciell händelse inom kyrkan som utlöst beslutet att ordna egen skriftskola.

– Det handlar främst om kyrkans allmänna linje.

Pöyhtäri säger att skriftskolan kommer att vara en helt vanligt skriftskola som bygger på Bibeln och Katekesen.

– Men den kan avvika från en del församlingars skriftskola, bland annat i frågan om den kristna etiken. Vi vill stöda kyrkan med att hjälpa till med den kristna fostran.

Rörelsens egna präster, predikanter och kantorer kommer att sköta undervisningen och konfirmationen. Till en början samarbetar man med Larsmo församling men samarbetet kan komma att utvidgas till andra församlingar senare.

– Exakt vad samarbetet kommer att bestå av är öppet i detta skede, säger Pöyhtäri. Larsmoprästerna kommer åtminstone att hjälpa till med undervisningen.

DET FINNS inte i nuläget kapacitet att ta emot alla svenskspråkiga. FOTO: KP-ARKIV/SARA EKSTRAND

Rum för trettio

Målgruppen för skriftskolan är i första hand ungdomar från svensk- eller tvåspråkiga familjer vars hemsförsamling inte ordnar svensk skriftskola. På förbundets hemsida nämns också som målgrupp ungdomar som bor i områden där det är svårt att få biblisk undervisning.

– Men också andra ungdomar är välkomna, säger Pöyhtäri.

I det här skedet har vi möjlighet att ta emot trettio ungdomar. Ifall intresset blir större än så väljer arbetsgruppen för skriftskolan ut dem som antas.

Urvalet sker iså fall på geografiska grunder. Ungdomar från svensk- eller tvåspråkiga familjer som bor utspridda i Finland samt deras vänner har företräde.

Urvalet infördes då arbetsgruppen började räkna igenom det teoretiska antalet laestadianska ungdomar i skriftskoleåldern.

– Nu har vi inte kapacitet att ta emot dem alla. Vi får se om vi utvidgar skriftskolan senare så att alla kan få plats. Till skriftskolan 2015 finns ännu plats.

På finskt håll harsågott som varje inomkyrkliga väckelserörelse egen skriftskolundervisning. Men på svenska är det bara Evangeliföreningen som ordnar skriftskola.

– De flesta finskspråkiga väckelseungdomarna går i rörelsens egna skriftskolor. På finska har laestadianerna ordnat egna skriftskolor i cirka 40 år.

VISAR NÄRVARO. Rita El Monayer är programchef för SAT-7:s arabiska kanaler. Hon vill särskilt vända sig till barnen i de utsatta krigshärdarna i Mellanöstern genom att sprida hopp och motverka all hatpropaganda som de omges av.

Vill ge hopp när allt slås i spillror

SATELLITTEVE. När allt annat rasar kan teven vara det enda "normala". SAT-7 gör vad de kan för att ge krigsoffren i Mellanöstern vardagshopp.

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Vd:n för den kristna satellit-tevekanalen SAT-7 Terence Ascott har upplevt krig och oroligheter under sin tid i regionen.

– Men under de fyrtio år jag har bott här har jag aldrig sett ett sådant kaos som nu. Libyen är instabilt, Egypten har gått igenom två revolutioner, Libanon och Jordanien översvämmas av flyktingar. Och i Syrien och Irak pågår det som FN kallat en av de största tragedierna i mänsklighetens historia.

Utraderad från kartan

Miljoner är på flykt. När det gäller de kristna så är gamla bebyggelser ställvis helt tomma på sin ursprungsbe-folkning.

– Jag besökte Bagdad för ett tag sedan. Den shiadamnerade regeringen betonade sin vilja att beskydda de kristna. Sedan kyrkmassakern år 2010 har alla kyrkor fått skyddsmurar. Sanningen var att 80 procent av de kristna redan hade flytt. De flydde till Nineve, och därifrån har de tvingats bryta upp igen, säger Ascott.

Deras hem, arbetsplatser och företag är förstörda. De har ingenting att återvända till. För programproduktionen är situationen en utmaning. När budet om IS framryckning i Irak kom reste ett filmteam omedelbart till jordanska gränsen.

– Vi visste att det var dit flyktingarna skulle komma, säger programdirektör Rita El Monayer.

Vad kan då en kristen tevekanal göra när miljoner människors vardag går i kras?

– Vi kan inte dela ut filter och mat. Men vi kan hjälpa dem att hålla hoppet levande. Jag vet vad det kan betyda. Barnprogrammen var det som höll mitt hopp uppe

när jag satt i bombskydden i Beirut. Teven gav mig också tron på att det finns en vardag och en framtid.

El Monayers upplevelse ledde så småningom till att hon i dag är programchef för både den arabiska vuxenkanalen och den separata barnkanalen i SAT-7:s utbud.

Rädda en generation

Barnen är utsatta i det krig som pågår. Enbart Libanon har 1,2 miljoner flyktingar, varav 50 000 är barn under 18 år. Ett stort läger ligger i Bekaa-dalen, och dit åkte SAT-7 med en filmgrupp för att skildra verkligheten och för att uppmana kanalens tittare att be för och med dem som lider.

– I vårt team fanns det också några västerlänningar. SAT-7:s policy är att alltid enbart ha arabiska medverkande framför kameran. Nu gjorde vi ett undantag. Bland de tolv inslagen fanns det tre på engelska, textade till arabiska, där de utländska deltagarna berättade om sina intryck. Det var för att vi ville visa våra tittare att alla

i väst inte struntar i det som händer, att de ber med dem som lider, berättar El Monayer.

Ett annat projekt riktar sig också till barnen.

– Bland flyktingarna finns många lärare. Tillsammans med andra idéella organisationer startar vi en skola i flyktinglägret. Den kommer att sändas i kanalen, så att också andra kan se den. Det som undervisas är de viktigaste ämnena: arabiska, engelska och matematik, berättar Rita El Monayer.

Enligt henne vill man försöka rädda den generation som annars riskerar att gå förlorad i kriget. För trots primitiva förhållanden är satellitallrikanerna och teveskärmarna bland det första som riggas upp också i flyktinglägren.

Dessutom planeras ett program som riktar sig till föräldrar och handlar om hur man ska hantera posttraumatisk stress hos barn.

– Det önskar jag att vi hade haft när jag var liten. Jag har fortfarande mardrömmar om kriget.

Sänd in din beställning till Sven-Erik Syrén's förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo tfn. 06-345 0190, 050-301 6598, sven-erik.s@hotmail.com

Namn: _____

Adress: _____

Tel: _____

10 dagars betalningstid, faktura kommer med.

Jorden runt, Aldrig ensam mer, Min stund på jorden. 13 sånger.

CD 20,00€

På vägen hem, Gud är trofast, Det urgamla kors allt förvandlar. 14 sånger

CD 10,00€

Jag har hört om en stad ovan molnen, Guds källa har vatten till fyllest. 14 sånger

CD 10,00€

Du är ljus och jag är din, Aldrig ensam mer, Gyllene morgon, Mamma är det långt till himlen. 15 sånger

CD 20,00€

Claës Cedercreutz

Kirurgen som kunde trolla

Claës Cedercreutz (1917–1991), kombinerade på ett ovanligt sätt läkarjobb, trolleri och cirkusliv, hypnos och skrivande. Han blev en lokal kändis i Fredrikssamhamn, men var relativt okänd för den finlandssvenska allmänheten. Henrik Huldéns bok handlar om en skicklig kirurg, en burdus läkare, en hypnoterapeut, en cirkusdirektör, en visförfattare, en entusiastmerare, en regelbrytare, en grov skämtare, en social begåvning – en renässansmänniska.

240 sidor,
rikt illustrerad

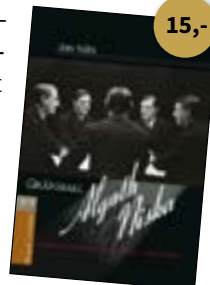
15,-

ISBN: 978-952-7076-02-6

Algoth Niska

Fotbollsstjärnan – Smugglaren – Vålgöraren

Äventyraren Algoth Niska (1888–1954) formades av sin konstnärliga familjebakgrund, men det var hans eget liv som blev ett slags konstverk – en performance där han bevisade sin vilja och längtan till en fri existens. Jan Nåls har använt sig av historiska källor som inspiration och utgångspunkt. Vissa saker och händelser som beskrivs i boken är fiktiva. I boken ingår också en längre essä om Algoth Niska som person.

120 sidor,
rikt illustrerad

15,-

ISBN: 978-952-7076-03-3

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller i Esbo servicehusboende på **Tunaberg** och vårdhemmet **Tunaro** för svenska pensionärer. Hör dig för om vi har lediga servicebostäder.

Vi behöver dina frivilliginsatser, kontakta **Mona Sandberg, 050-520 2700**. Vi tar också gärna emot gåvor och testamenten, kontakta **Ken Thilman 040-5568 312**.

Via Crucis resa till Israel
Klassisk rundresa till Jordanien
Höstens alla resor hittar ni på
www.kingtours.fi

SKRIFTER UTGIVNA AV
SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Fler böcker i SFV:s skriftserie: www.sfv.fi/bok
Beställ: redaktionen@sfv.fi, 09-6844 570 • Kansli: Anneg. 12, Hfors, eller fråga efter böckerna i bokhandeln

Fontana Media på bokmässan!

Våra nyaste böcker för
både stora och små:

Helsingfors 23–26.10 Monternummer 6k81

24⁹⁰

Majvor Nyholm

Afrikanska ögonblick

Majvor Nyholm arbetade under under flera år med att rädda synen på människor i Kenya och Södra Sudan tillsammans med sin man, ögonkirurgen Sture Nyholm. Hon berättar initierat om deras arbete under krävande förhållanden, om stridskolonner utanför tältduken och långa gräsormar som nattligt sällskap.

Häftad

18⁹⁰

Monica Vikström-Jokela & Johanna Sjöström

Bärtil och tvärtom-dagen

När fåret Bärtil och Isa Gris firar en tvärtom-dag tillsammans är ingenting sig likt på Bärtils äng. Allt är ju precis tvärtom, till och med Rune Bergs dikter!

Inbunden

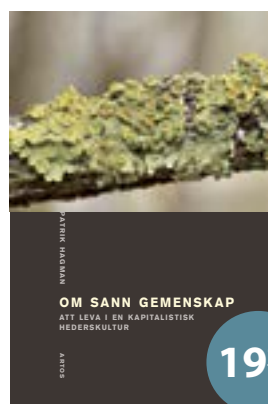
22⁹⁰

Malin Klingenberg

Alberta Ensten och Uppfinnarkungen

Alberta är lagom duktig i skolan, tar lagom mycket plats och har lagom många bekanta. Tor har aldrig tyckt att Alberta är bara lagom, utan snarare något alldeles extra och han bestämmer sig för att prata med henne. Han anar inte att han är på väg rakt in i ett halsbrytande äventyr med ett flygande hus, en uppfinnartävling och en av de lömskaste svindlarna i världen.

Inbunden

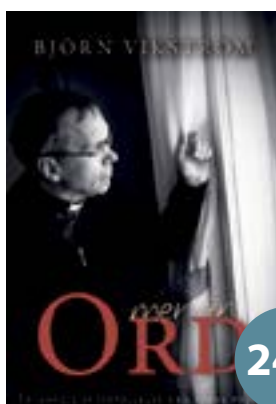
19⁹⁰

Patrik Hagman

Om sann gemenskap – att leva i en kapitalistisk hederskultur

I sin nya bok tecknar Patrik Hagman en bild av de outtalade regler som styr livet i vårt samhälle och som bildar en kapitalistisk hederskultur. En kultur där vi blir de vi är genom konsumtion.

Häftad

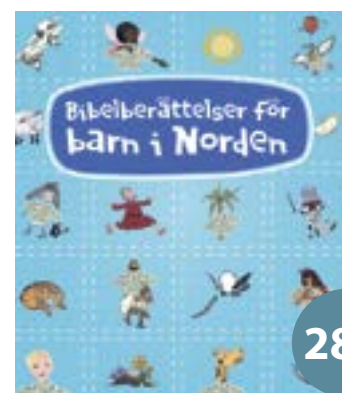
24⁹⁰

Björn Vikström

Mer än ord

I sitt herdabrev till Borgå stift belyser biskop Björn Vikström kyrkans synlighet i samhället, bibelsyn och behovet av en respektfull dialog med andra kristna. Hur orienterar kyrkan sig i en föränderlig terräng?

Häftad

28⁵⁰

Bibelberättelser för barn i Norden

Varje generation behöver sin egen Bibel! Femton nordiska författare och femton illustratörer tolkar 68 bibelberättelser, med utgångspunkt i barnets värld.

Inbunden

DET HÄR lantbrödet är det bröd Gunnevi Winberg tycker är allra lättast att baka.

Perfekt för den lata bagaren

VÅRT DAGLIGA BRÖD. Veckans bröd bakar man då man egentligen inte orkar baka.

TEXT OCH FOTO:
GUNNEVI WINBERG

När brödet är slut men jag känner mig alltför lat för att knåda och forma degen gör jag ofta detta bondbröd. Efter att hushållsmaskinen bearbetat degen stjälpes man över den på en ugnsplåt, låter den jäsa ganska länge, och sedan är det bara att grädda. Därför kallar jag det här brödet för "Latmansbröd". Det här brödet var det perfekta brödet att baka under de många varma sommarveckorna.

Medan brödet jäser kan du ta fram en god bok eller kanske KP och gå ut och njuta av det vackra höstvädret. Inget kladd på fingrar och bakbord: Det är bara att blanda ihop de få ingredienserna och låta hushållsmaskinen göra jobbet.

STORT BONDBRÖD (LATMANSBRÖD)

- **25 gram** jäst (= en halv bit)
- **1 ½ tsk** salt
- **1 msk** honung
- **3 dl** ljummet vatten (högst 37 grader)
- **2 msk** matolja
- **8-9 dl** vetemjöl (beroende på mjölsorten)

• **Smula ner** jästen i hushållsmaskinens bunke. Häll i salt och honung, samt lite av det ljumma vattnet så jästen löser upp sig. Häll över resten av vattnet samt oljan. Häll slutligen i vetemjölet lite åt gången medan maskinen arbetar i ca 5-6 minuter.

• **Ett litet tips** som gäller all bakning, något som faktiskt min egen hushållsläro lärde mig i tiderna, är att man alltid först mäter upp den mängd mjöl man behöver i ett litermått och håller mjölet därifrån i degspadet i stället för att stå med decilitermättet och ta mjölet direkt ur mjölpåsen. (Mjöl-

mängden blir alltid större om man håller i 1 dl åt gången.)

• **Häll degen** över till en ugnsplåt täckt med bakplåtspapper och forma kanterna med degskrapan. Låt degen jäsa under bakduk på varmt och dragfritt ställe i ca 40-50 minuter. (Tycker du att du inte

har någon speciellt varm plats i ditt kök kan du tappa upp varmt vatten i diskhon och ställa bakplåten att jäsa över vattnet.)

• **När brödet** jäst färdigt gräddas det i nedre delen av ugnen i 225 grader i ca 30 minuter. När brödet är gräddat stjälpes du upp det på ett ugnsgaller utan duk så får brödet en härligt god skorpa.

• **Det här** goda bondbrödet smakar utmärkt att äta till en mustig soppa. Det är allra godast som nybakat, men du kan naturligtvis också frysa ner det. Om du skivar brödet före frysning kan du ta fram precis den mängd bröd du behöver. Det här brödet blir också jättegott att rosta i brödrosten. Brödet jäser ganska kraftigt, så det ryms inte fler än ett bröd på plåten. (Jag mätte mitt bröd till ca 30cm x 30 cm.)

Vårt dagliga bröd

är en serie recept och tips på hur man får till olika sorters matbröd. Serien publiceras i vartannat nummer av Kyrkpressen. Bianca Holmberg, Chribbe Aarnio, Gunnevi Winberg och Martin Nord turas om med att bjuda KP-äsarna på sina läckraste recept och bästa tips.

VÅGA FRÅGA

Diskutera gravplats i tid

■ JAN-ERIK NYMAN

är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad och svarar på läsarförfrågor om tro och kyrka.

I dag är det allt vanligare med gifta par från olika religioner. Om exempelvis hustrun är kristen och den äkta mannen muslim, betyder det att de inte kan begravas i samma grav om de så önskar? Det är ju ändå brukligt att äkta par läggs i samma grav.

BEGRAVNINGSFRÅGORN är sådana som man inte borde skygga för. De blir aktuella förr eller senare för oss alla. Särskilt viktigt blir samtalet i de fall där man i familjen har företrädare för olika trosinriktningar och religioner.

Begravningslagen i Finland är entydig och klar. Den evangelisk-lutherska kyrkans församlingar och samfälligheter har av statliga myndigheter ålagts att upprätthålla begravningsplatser. På begäran kan också kommuner, samfund och stiftelser få rätt att upprätthålla begravningsplats. Då det gäller de av den evangelisk-lutherska kyrkan upprätthållna begravningsplatserna är församlingen skyldig att tillhandahålla gravplats åt alla som är skrivna på orten. Vanlig praxis är att man också kan begravas vid "hemkyrkan" även om man bott långa tider på annan ort. Avgiften för graven är lika för alla. Undantag från den regeln beviljas till exempel krigsveteraner.

I **BEGRAVNINGSLAGEN** nämns ingenting om trostillhörighet vid inköp av gravplats. Mot den bakgrunden kan personer med olika religionsbakgrund begravas i samma grav "om de så önskar". Men alla vill inte bli begravda på en begravningsplats som har kristna förtecken. Därför stipuleras att det inom rimligt avstånd ska finnas en begravningsplats med klart avskilt område för konfessionslösa. I all synnerhet i de större städerna finns dessutom särskilda begravningsplatser för till exempel ortodoxa, judar, muslimer och även andra.

I **FRÅGAN** är den äkta mannen muslim. När det gäller ett sådant fall bör vi minnas att traditioner och åskådningar kan variera i hög grad också inom islam. Något som för det finländska begravningsväsendet är helt gångbart kan för många muslimer vara totalt otänkbara. I praktiken har muslimer på mindre orter ofta valt alternativet att begrava sina avlidna på områden för konfessionslösa. Vill då en kristen hustru begravas i samma grav är det här givetvis möjligt om det ur den muslimska synvinkeln är acceptabelt.

Hos oss är det alltså möjligt med makar av olika bekännelse i samma grav. Men för en del andra kan vår praxis vara hart när otänkbar.

Av den anledningen är det viktigt att man i familjerna talar om de här känsliga angelägenheterna, klargör eventuella problem och ger uttryck för sina egna tankar och önskemål. I all synnerhet i fall där de här frågorna kan bli aktuella.

Fråga KP:s expertpanel

I **KP:s frågespalt** besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN NINA ÖSTERHOLM

Ensam hemma

Vi kallar inte varandra för "Nytte" eller "Vaffe" utan använder våra riktiga tilltalsnamn. Vi har varken smygrökt oss genom högstadiet tillsammans eller sjungit i sam-

ma kör. Egentligen känner vi knappt varandra. Ändå vet hon allt om min vardag: när jag tvättar byke, vad vi har till middag och varför vi sovit så dåligt i natt (lillebror odlar tänder). Utan henne skulle jag inte må så bra efter två år hemma. Det är jätteensamt att vara hem-

ma med små barn. Men min granne är guld. Samtidigt vet jag att vi är flera "ensamma hemma" i husbolaget. Medan vi sitter på sandlådskanten, min bästa granne och jag, drar tanterna sina väskor med stora hjul längs den ojämna grusgården. De krat-

tar envist sina små gräsmattor och fyller upp torkrummet med brodyrförsedda lakan. "Så länge hon inte är till skada för sig själv eller andra kan hon bo hemma." Så lär det vara fast tanten är dålig sedan länge. På eftermiddagen kommer skolbarnen hem. "Hup-

parikansa" har noll intresse för oss som hänger i sandlådan men ibland inbillar jag mig att de ändå gillar att ha oss småbarnsmammor där på gården. En hel eftermiddag i ett tomt hem kan vara ganska ensam om man inte har vänner att hänga tillsammans med.

En gång bjöd vi hem alla barn på gården, de är väl runt 15 stycken som leker tillsammans nästan dagligen. En handfull kom och det var kanske lika bra, grillkorven räckte fint. Men vi borde kanske ha bjudit tanterna och "huppaprefolket" i stället.

ANTJE JACKELÉN. Hon kryssar mellan montrar, debatterar med författare, bjuder på både motstånd och värme. Följ med Sveriges nya ärkebiskop Antje Jackelén i vimlet på bokmässan i Göteborg.

Hon öppnar hellre upp för nya frågor

TEXT OCH FOTO:

CHRISTA MICKELSSON

Det är bokyra i Göteborg. Utanför Svenska Mässans lokaler ringlar sig kön av bokälskare lång. Av dem hittar ungefär var tionde till Svenska kyrkans scen *Se människan*, som i år lockade fler personer än någonsin, över 10 000 besök.

Antje Jackelén är för första gången med på mässan i egenskap av ärkebiskop för Svenska kyrkan. Hon togs emot som ärkebiskop i juni och bakom henne ligger några intensiva månader. Under en kort lucka under hennes tajta tidtabell för mässan får jag en pratstund med Jackelén.

– Det har varit en intensiv start med flytt från Lund till Uppsala och att få både jobb och vardag att fungera, berättar hon.

Jackelén har inte legat på latsidan. I somras besökte hon bland annat det enorma politiska evenemanget Almedalsveckan på Gotland. Hon valdes där till "Hetast i Almedalen", med motiveringen att hon "på kort tid klivit fram som en stark och samlande röst för alla människors lika värde". När jag frågar Jackelén varför svenskarna är så förtjusta i henne säger hon att det bara är svenskarna själva som kan svara på den frågan.

– Men jag känner att det finns många goda förväntningar på Svenska kyrkan och en kärlek till kyrkan i det här landet. Svenskarna förväntar sig att kyrkan ska märkas och höras i samhället i dag.

Det märks, inte minst på bokmässan i Göteborg. Och när det bjuds upp till diskussion i samhället är inte Jackelén sen att tacka ja. Med olika aktörer diskuterar hon allt från hur vi kan skapa engagemang för klimaträttvisa med Svenska Naturskyddsföreningen till vilka vår tids nya dödssynder kan tänkas vara med författarna **Jan Guillou** och **Stefan Einhorn**.

ANTJE JACKELÉN

FÖDD 1955 I NORDRHEIN-WESTFALEN I DÅVARANDE VÄSTTYSKLAND.

FLYTTADE TILL SVERIGE PÅ 70-TALET FÖR ATT STUDERA TEOLOGI I UPPSALA. BLEV TEOLOGIE DOKTOR VID LUNDS UNIVERSITET MED AVHANDLINGEN "TID OCH EVIGHET".

GIFT MED HEINZ JACKELÉN, OCKSÅ PRÄST I SVENSKA KYRKAN, OCH HAR TVÅ DÖTTRAR MED HONOM.

SVERIGES FÖRSTA KVINNliga ÄRKEBISKOP, FRÅN 2014. BISKOP I LUNDS STIFT FRÅN 2007 TILL 2014.

Vem ska lära ut tron?

2013 hörde 65,9 procent av svenskarna till kyrkan. Det ger ett medlemsantal på 6,36 miljoner. Men under hälften av alla barn som föds i Sverige döps. Det säger sig självt att Svenska kyrkan står inför betydande utmaningar under de kommande åren. Det heter att anfall är bästa försvar och de styrkor Jackelén vill sätta in handlar om undervisning.

– Vi har kommit igång med ett projekt som heter *Dela tro - Dela liv* som helt enkelt handlar om undervisningen i kyrkan. Vi har till exempel väldigt få hem i Sverige i dag där barn får lära sig att be och lär sig de bibliska berättelserna. Vem ska lära ut det om det inte sker i församlingarna? Men hur ska vi göra det?

Jackelén talar om ökad förståelse för dopet, om hur man lever sitt dop och om behovet att växa i tron. Om en vecka kommer Jackelén att göra sitt första besök till Finland som ärkebiskop och kommer då att diskutera bland

annat de här frågorna med ärkebiskop **Kari Mäkinen**.

– Vi behöver ett samtal kring vad de här frågorna innebär, det här är något som verkligen behövs.

Men vad är det då som egentligen ska läras ut åt medlemmarna? I Svenska kyrkan, liksom i de flesta andra kyrkor, råder ingen konsensus i frågor om bibelsyn och tro. Jackelén, som i sin teologiska forskning specialiserat sig på mötet mellan naturvetenskap och kristen tro, har genomgående försökt ta andra vägar än de som präglas av alternativen konservativ eller liberal, bokstavig eller tolkad.

– Bakom en sådan uppdelning ligger den polarisering vi på ett olyckligt sätt ser på många olika områden, också inom teologin. I en tid då många saknar kunskap i teologiska frågor uppstår det lätt missförstånd då man ställer liberala mot konservativa, då man säger att man antingen läser Bibeln bokstavigt eller tolkar den. Då glömmar man bort att Bibeln alltid har tolkats. Det var redan kyrkofäderna på 200-talet mycket medvetna om. Att läsa Bibeln bokstavigt är egentligen ett ganska modernt påfund.

Det hon efterlyser är i stället mera vi-känsla i kyrkan.

– Jag kan tycka att det på sina håll finns för lite av den. Det är tillsammans som vi är kyrka och vi är alla på väg någonstans i vår tro. Kyrkan är inte de anställda eller de förtroendevalda. Konsumenter är vi på så många andra håll, det ska vi inte vara i kyrkan.

Hon påminner om att det inte bara är medlemmarnas kunskap som brister.

– Det finns väldigt få journalister som har sakkunskap på området. Det gör att diskussionen om kyrka, sett ur mitt perspektiv, handlar om helt andra saker än den borde handla om. Det är svårt att få en meningsfull diskussion till stånd när man inte kan ta en baskunskap för givet. Då blir det också svårt att förmedla något. Det är svårt att tala om subtraktion med någon som

"Att läsa Bibeln bokstavigt är egentligen ett ganska modernt påfund."
Antje Jackelén

inte vet vad addition är. Det kräver pedagogik – något vi i och för sig inte ska rädas.

Marias gynekologi

Under ärkebiskopsvalet, där Jackelén valdes till ärkebiskop redan i första omgången, diskuterades teologiska frågor i dagstidningarna. Hennes uttalanden om jungfrufödseln väckte stor uppmärksamhet och Jackelén har senare uttryckt sin förvåning över att "även lärda personer menar att man kan reducera hela religionsteologin till en eller nej-fråga".

– Jag sa ju ingenting som inte är mainstream i de flesta teologiska sammanhang. Så det var på sätt och vis förvånande att den frågan gjordes till en symbolfråga. Som om svaret på den frågan avgör om du är kristen eller inte. Men det fina var att det gav mig möjlighet att tala om just den teologiska traditionen och om Jesus: att faktiskt försöka jobba på djupet med jungfrufödseln. Säger den något om Jesus som är viktigare än Marias gynekologi?

Dagstidningarna i Sverige skrev flitigt om ärkebiskopsvalet och de teologiska konflikter som det gav upphov till. Det är ett exempel på det fenomen som i religionssociologiska termer beskrivs som religionens nya synlighet, till skillnad från religionens återkomst, som var ett begrepp som kom att följa på ratade teorier om en oundviklig sekulariseringsprocess.

Undersökningar som fört statistik över förekomsten av ordet Gud i några svenska tidningar visar att den på sina håll gått upp påtagligt. I svenska medier har också nya företrädare för den kristna tron i form av debattörer som till exempel författaren **Marcus Birro** fått stor synlighet.

– Dessa har bidragit till att trosfrågor fått större publicitet och det är ju positivt. Samtidigt kan man säga att debattörerna bidragit till den polarisering mellan kristna som egentligen bygger på brist på kunskap.

ANTJE JACKELÉN har gjort sig känd som en kunnig och övertygande debattör.

Bjöd in Birro

Ett stående inslag på *Se Människan*-scenen på bokmässan är Jackeléns samtal med inbjudna gäster. Ledigt men påläst diskuterar hon förlåtelse med den sydafrikanska ärkebiskopen emeritus **Desmond Tutu** och hans dotter, prästen **Mpho Tutu** och människosyn med före detta statsministern **Ingvar Carlsson** inför en ivrig publik.

Också redan nämnda Marcus Birro fanns på listan över Jackeléns gäster under årets bokmässa. Då hon valdes till ärkebiskop i somras skrev Birro på sitt twitterkonto att "Sverige fått en biskop som inte är kristen". Under samtalet med Birro konfronterar Jackelén honom med hans påstående. Birro ber om ursäkt men för i sin tur fram frågan hur mycket man kan montera ner kristen tro utan att den blir något annat. Han beklagar sig över att han, genom att skriva om sin tro, inte bara fått det sekulära samhället mot sig, men också stora delar av den svenska kristenheten, och att han av många kristna blir ombedd att tona ner Gud.

– Det verkar som att slipandet av trösklar inte får folk att trilla in i kyrkan. Det finns många som förväntar sig att få svar på vissa frågor i kyrkan, men som det ser ut i dag får de inte det. Det är för mycket förnuft och politik och för lite andlighet, säger Birro och påpekar att det finns ett glapp mellan vanliga människors tro och den intellektuella teologiska diskussionen.

Samtalet leder vidare och Jackelén försöker undvika att falla i de grovar hon själv varnar för genom att inte avfärda Birros argument utan snarare, på sitt karaktäristiska sätt, peka på andra frågor.

– Vad är det som driver folk då de upplever att de måste ställa så kallade flumtroende och rättroende mot varandra? Att måla in folk i det ena eller andra hörnet? Varför skulle en mer problematiserad tro vara en ljummare tro? På vilket sätt gagnar det kristen tro att kristna pucklar på varandra?

RÄTTVIS VÄRLD. – De rika länderna i världen borde ge de fattiga en chans till ett värdigt liv. Genom att sänka värmen i våra rum med ett par grader medverkar vi till en bättre värld, säger dr Guillermo Kerber som arbetar vid Kyrkornas världsråd.

Små vardagliga beslut

TEXT: TOMAS VON MARTENS

– Redan på 1970-talet började man inom kyrkorna tala om vikten av en ekologiskt hållbar utveckling och hållbara samhällen. Det som har hänt sedan dess är att vi insett att de globala utmaningarna inte kan åtgärdas som enskilda problem. Ekologi och ekonomi måste ses som olika aspekter av samma helhet, säger dr **Guillermo Kerber** som arbetar som koordinator för miljöfrågor och klimaträttvisa vid Kyrkornas världsråd i Geneve.

Kerber säger att vad som görs på ett område påverkar samtidigt också allting annat i världen.

– Den största utmaningen i dag är att utveckla en helhetssyn och att kyrkan behöver en teologi som betonar betydelsen av sambandet mellan det etiska och det andliga.

Han säger att den kristna frälsningen har fokuserat alltför mycket på individen.

– Frälsningen är något som gäller hela skapelsen, inte bara människan el-

ler individen. Vi har lagt alltför stort fokus på den sista delen av skapelseberättelsen där människan finns med och glömt bort att Gud också skapat hela vårt ekosystem.

Kerber tycker att de rika länderna i världen borde ge de fattiga en chans.

– Det handlar om små vardagliga beslut. Genom att sänka värmen i våra rum med ett par grader medverkar vi till en bättre värld.

Naturen är en ekonomisk faktor

En av seminariets experter är **Annika Lindblom**, som är konsultativ tjänsteman vid miljöministeriet. Till hennes arbetsområde hör internationellt samarbete med frågor som rör hållbar global utveckling.

– Naturen borde ses som en del av ekonomin. När naturen utarmas och artrikedomen minskar har det också ekonomiska följder. Man har kunnat räkna ut att världens gemensamma BNP minskar med sju procent fram till år 2050 på grund av utarmningen, säger Lindblom.

De är de allra fattigaste befolk-

ningsgrupperna i världen som får lida.

– För sin egen överlevnad är de direkt beroende av att artrikedomen i den egna närmiljön fortlever. Av de fattigas BNP utgörs hälften av den nytta som ekosystemen erbjuder dem.

Lindblom säger att naturkapitalet och ekosystemens ekonomiska värde borde synliggöras i planering och beslutsfattande.

– Ju större naturresursernas betydelse är för ekonomin, desto viktigare är det att vår ekonomi blir grön och hållbar på lång sikt.

Hon tror inte på att göra ”politik” utanför nuvarande ekonomiska system.

– De ekonomiska system vi har i dag är de enda och därmed de bästa vi har. Men vi behöver utveckla rådande system i rätt riktning.

FN:s miljöprogram UNEP har föreslagit en strukturell övergång till en mera grön global ekonomi.

– Förslaget går ut på att en summa motsvarande två procent av världens globala BNP varje år investeras i tio centrala ekonomiska sektorer.

”Kristna kyrkor och andra religioner bör arbeta tillsammans och se till att de här frågorna också finns med på de religiösa samfundens agenda.”

Elina Lehdeskoski

Mycket kan göras i församlingen

Matti Halttunen är vaktmästare och ansvarig för begravningsväsendet, men har också utbildat sig till organisationskonsult, arbetshandledare och mentor i Uleåborgs stift.

– Till mitt ansvarsområde hör också alla miljöfrågor i församlingen. En stor del av församlingens fastigheter värms upp med fjärrvärme som produceras med fast biobränsle (flis och torv). Jag har ordnat det så att vi har en ganska välfungerande återanvändning både på begravningsplatsen och i fastigheterna ända sedan 1998. Det har varit ekonomiskt lönsamt för församlingen och samtidigt även minskat på användningen av råvaror som utarmar vår planet, säger Halttunen.

Elina Lehdeskoski är pastor med ansvar för samhällsfrågor, men just nu arbetar hon som t.f. chef för diakoniarbetet i församlingen.

– Samfälligheten i Lahtis har fått kyrkans miljödiplom. Det fick vi för att vi använder fairtradeprodukter (Reilu kauppa) och för vårt miljöarbete. I församlingens undervisning och olika

UTNYTTJANDET AV
världens gemensamma
naturresurser är i dag
inte jämlik eller rättvis.
FOTO: STOCK XCHNG

GUILLERMO KERBER är hemma från Uruguay men arbetar som koordinator för miljöfrågor och klimaträttsvisa vid Kyrkornas Världsråd i Geneve. FOTO: TOMAS VON MARTENS

ELINA LEHDESKOSKI och Matti Halttunen arbetar båda med bland annat miljöfrågor i sina församlingar. FOTO: TOMAS VON MARTENS

gör världen bättre

sammankomster tar vi upp miljöfrågor och hur kyrkans verksamhet påverkar globalt, både vad gäller miljö och social rättvisa. De globala frågorna tar vi upp på utfärder, läger och i olika grupper, säger Lehdeskoski.

Hon säger att kristna kyrkor och andra religioner bör arbeta tillsammans och se till att de här frågorna också finns med på de religiösa samfundens agenda.

– Det handlar om skapelsen, respekt för allt liv och de moraliska normer som kommer ur detta.

Hon har hört sägas att miljöfrågor inte är så viktiga i Afrika och Asien för att de ekonomiska och sociala problemen måste lösas först.

– Men det ser ut som om man bäst skulle lösa utmaningarna genom att se de ekonomiska och sociala problemen som en enda helhet, säger Lehdeskoski.

Matti Halttunen har märkt att de bästa idéerna ofta inte förverkligas i praktiken.

– Jag tror att orsaken är att kyrkan fortfarande har en mycket hie-

rarkisk struktur som inte uppmuntrar till deltagande och initiativ. Speciellt tydligt blir det här om ledarskapet inte fungerar som det borde och om intresse för de här frågorna saknas, säger Halttunen.

Den viktigaste förutsättningen är att skapa möjlighet till ett aktivt lyssnande i församlingen.

– Diskussion i församlingen borde ses som en dialog mellan vuxna och jämlika parter. Inte som ett samtal mellan en herde och dennes får-flock. Alla frågor, också de ekologiska, borde ses som utmaningar som man tillsammans tar sig an för att lära sig något nytt, säger Halttunen.

Elina Lehdeskoski tror att man kunde ordna diskussionsgrupper där man tar upp frågor om grön ekonomi och global rättvisa och jämlikhet.

– I dag behandlas de här frågorna ofta som en del av missionsarbetet och genom kontakter och umgänge med folk från andra länder. Men man kunde ta upp de här frågorna som en del av församlingens etiska undervisning, säger Lehdeskoski.

RELIGIÖSA LEDARE VÄDJAR FÖR KLIMATET

• **I september** undertecknade trettio religiösa ledare från hela världen en gemensam vädjan inför klimatkonferensen i Paris 2015.

• **Ledarna hoppas** att överenskommelsen i Paris ska bli tillräckligt ambitiös för att målet om en global värmeökning på högst två grader celsius ska bli verklighet.

• **Bland ledarna** fanns representanter för kristna, judar, muslimer, hinduer, buddhister och ursprungsfolk.

• **Värdorganisationer** för signeringsstillfället i New York var Kyrkornas världsråd och organisationen Religions for Peace.

• **Det här** var det andra klimatmötet "Interfaith Summit on Climate Change". Det första hölls i Uppsala år 2008 på initiativ av förre ärkebiskopen Ander Wejryd.

• **Religioner bär** på ett längre perspektiv än vad politiken gör i dag. Därför är vår röst viktig för att visa på vårt ansvar och behovet av en rättvis fördelning som sträcker sig över generationsgränserna, säger Anders Wejryd i ett pressmeddelande från Kyrkornas världsråd.

FOTO: MAGNUS ARONSON/SVENSKA KYRKAN

PRESENTATION

Biskopstankar

MIKKO HEIKKA Biskop Björn Vikströms

I år har hela tre av våra biskopar utkommit med böcker, varav två är herdabrev. Biskop Björn Vikströms herdabrev *Mer än ord*, utkommer i dagarna på finska med titeln *Sana tulee näkyväksi. Kristuksen seuraaminen matkalla olevassa kirkossa* (Kirjapaja).

Seppo Häkkinen blev biskop i S:t Michels stift år 2009 men utkom i år med sitt herdabrev *Rohkeasti luterilainen* (Kirjapaja). Biskop emeritus Mikko Heikka från Esbo stift har på sin sida skrivit en bok om mänskliga rättigheter sett ur religionernas synvinkel, *Vapaina ja tasavertaisina. Ihmisoikeudet uskontojen näkökulmasta*, också den utgiven av Kirjapaja.

Alla tre biskopliga alster fanns med bland de 45 titlar som förlagen skickat in till författarsjuryn för Årets kristna bok. Ingen av dem kom med bland de sex kandidater som presenteras i kulturnotisen här på samma uppslag.

Seppo Häkkinen tar sig friskt an många av dagens utmaningar för kyrkan, dock utan att gå in på riktigt svåra eller känsliga frågor. Var han står teologiskt framkommer kanske tydligast i kapitlet om vem som hör till kyrkan. Där skriver han att det i vår kyrka finns också de "som inte har del i den helige Andes rike, utan är underordnade djävulen".

Mikko Heikkas bok på sin sida är en informativ presentation av hur man inom kristendomen, islam och judendomen ser på centrala mänskliga rättighetsfrågor. Vad lär de om abort, preventivmedel, eutanasi och homosexualitet? Religionernas syn på global ekonomi, klimatfrågor och de fattigas rättigheter behandlas också. "Ingen förlorar på att andra tillerkänns mänskliga rättigheter", skriver Heikka.

■ TOMAS VON MARTENS

Han trodde och kämpade för friheten

BIOGRAFI. Gustav Björkstrand har läst Nils Erik Forsgårds biografi över Anders Chydenius och undrar om den historiska forskningen har drabbats av en viss religionsblindhet. Han menar att många av Chydenius tankar härrör från hans religiösa grundsyn.

TEXT: GUSTAV BJÖRKSTRAND

Inspirerande och tankeväckande är Nils Erik Forsgårds rappt skrivna biografi över Anders Chydenius, en av Nordens främsta nydanare på det ekonomiska och politiska området. Att han på tankesmedjan Timbros uppmaning gick in för att nå en läsekrets utan större förhandskunskaper gör att boken är lättillgänglig. Samtidigt innebär valet att precisionen och nyanserna blir lidande.

Intresset för Anders Chydenius har vuxit snabbt på senare tid. Hans idéer om frihet på snart sagt alla områden har visat sig ha en förvånande stor bärkraft och aktualitet. Utgivningen av hans samlade skrifter på svenska, finska och engelska, Sveriges riksdags beslut att ge ut en festskrift med anledning av att 250 år gått sedan den av honom skrivna tryckfrihetsförordningen godkändes och offentlighetsprincipen såg dagens ljus samt Unescos beslut att hålla en stor internationell konferens om tryckfrihet i Finland jubileumsåret 2016 är tecken på detta. Forsgårds biografi utgör ett ytterligare belägg på Chydenius aktualitet.

Fokus i boken ligger på Chydenius ekonomiska och politiska idévärld. Det är förvånande att en person som var född och uppvuxen i ödemarken i rikets nordöstra hörn och verksam som kaplan i Nedervetils församling på 500 själar inte bara valdes till riksdagen i Stockholm åren 1765–66 utan också blev den i särklass mest kända riksdagsmannen i samtiden. De frågor han drev i en rad snabbt tillkomna skrifter och debattartiklar var helt centrala och väckte en så stor upståndelse att han till sist tvingades lämna riksdagen för att återkomma ett par gånger senare.

Religionsblindhet

Chydenius iakttagelseförmåga och drivna debattteknik gjorde att ingen kunde vara oberörd av det han skrev. Han

utmanade den härskande merkantilistiska synen, ville driva igenom näringsfrihet och tryckfrihet och krävde att handlingarna skulle vara offentliga. Också religionsfriheten var viktig för honom. I likhet med en del svenska historiker antyder Forsgård att idén egentligen kom från kungen Gustav III och att Chydenius villigt gick hans ärenden för att vinna egna fördelar. Det är synd att Forsgård inte fördjupade sig mera i frågan.

Historikern Inger Hammar har rätt i att det finns en religionsblindhet i historisk forskning som beror på det sekulariserade samhällets tendens att betrakta religionen som en privatsak. Man riskerar att fränkänna religionen dess samhällsdimension och dess funktion som en grundläggande verklighetsuppfattning. Det här är speciellt tydligt i Anders Chydenius liv, där hans centrala utgångspunkt inte var upplysningstidens idéer, som han visst var påverkad av, utan en djupt personlig övertygelse om den kristna trons avgörande betydelse för all mänsklig aktivitet. Hans politiska, ekonomiska och religiösa uppfattningar emanerade ur hans religiösa grundsyn. Det var den som bestämde vilka idéer han omfattade och vilka han avvisade.

Detta gäller också frågan om religionsfrihet. Vad historiker ofta förbiser är att Österbotten var separatismens förlovade landskap på 1700-talet med ständigt återkommande ingripanden från kyrkliga och världsliga myndigheters sida. Prästsönerna Jakob och Erik Eriksson dömdes just i Karleby till landsflykt tillsammans med sina 60 anhängare. Efter årtal av irrfärder på olika håll i Europa fick de till sist en fristad på Värmdö i Stockholms skärgård. Catharina Asplund i Forsgårds tidigare hemförsamling Nykarleby råkade ständigt ut för myndigheternas ingripanden på grund av sin andliga syn. André Swanström har i sin doktorsavhandling kommit till att ett femtiotal separatismer under seklet kom i konflikt med myndigheterna på grund av de strikta stadgandena om avfall från den rätta läran.

Varför skulle Chydenius ha tagit upp den här frågan om den inte varit viktig för honom? Friheten var hans centrala begrepp och problematiken var akut i hans omgivning. Allt i hans liv utgick ju primärt från hans religiösa syn. Visst är det riktigt att det också kunde va-

"Anders Chydenius representerar ett fromhetsideal som har fortlevt i Österbotten ända fram till vår egen tid."

Psykisk sårvård

SJÄLVHJÄLPSBOK

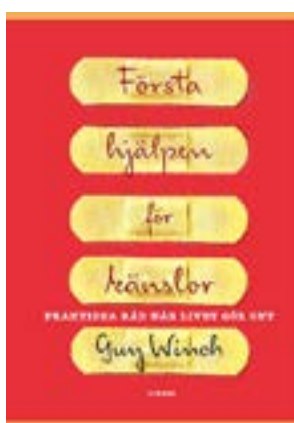
Första hjälpen för känslor. Praktiska råd när livet gör ont.

Författare: Guy Winch
Förlag: Libris 2014

Jag tog inte ens i *Första hjälpen för känslor* när den kom, kanske för att den ha-

de plåster på pärmerna. Inget att ta på allvar, tänkte jag. När jag väl öppnade den var jag såld.

Och vad är det som är så underbart med just den här självhjälpsboken, då? För det första det att den är så förständig. Den tar upp motgångar vi alla råkar ut för: att bli avvisad, ensamhet, förluster och trauma, skuldskänslor, ältan-

de, misslyckanden och dålig självkänsla.

Guy Winch är en amerikansk psykolog som har egen mottagning och följer med den aktuella psykologiforskningen (en del av det han skriver om har jag läst om i andra källor). Ibland försöker han vara rolig, men det är han inte särskilt bra på. Det han kan är det här: att på ett lättfattligt sätt redogöra för vilka skador livet åsamkar oss och vad vi kan göra åt dem.

Psykologi behöver alltså inte bara vara fluff. Det finns fakta om vad som fungerar och vad som inte gör det, och mycket av det vi trott att fungerar gör mer skada än nytta.

För varje kapitel presenterar Winch praktiska övningar som den som verkligen är fast besluten att tillfriskna från sina psykiska skador kan ägna sig åt.

Jag rekommenderar boken varmt för alla som i sitt arbete möter människ-

or i nöd, för alla som umgås med folk i nöd och för alla som själv är i nöd då och då.

Vad Winch sysslar med är ju en sorts själens friskvård. Han menar att det finns en hel del att göra innan man faller i bitar och hittar sig själv hos en psykiater med recept i handen.

Om vi lägger förband på små fysiska skador, varför då inte på de psykiska. Ja, varför inte?

■ SOFIA TORVALDS

ANDERS CHYDENIUS hade en djup och personlig kristen övertygelse, skriver Gustav Björkstrand.

FOTO: JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO/
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

ra till gagn för hans politiska strävanden, men det var inte det centrala. Han visste ju att han riskerade sin politiska framtid genom att agera. Och ändå gjorde han det.

För de svaga och utsatta

Forsgård drar sig inte för att beteckna teologen Chydenius som en moralist, ja rentav som en bakåtsträvare. Vad han menar med uttrycket förblir oklart. Att Chydenius inte godkände tryckfrihet för religiösa texter hängde samman med att det var uteslutet att han skulle få igenom ett positivt beslut om han tog med den aspekten, liksom också om han utsträckte religionsfriheten till landets egna invånare. **Jacob Tengström** försökte senare tydligt inspirerad av sin morbrors tankar driva igenom religionsfrihet också för de ortodoxa med resultatet att hela frågan förföll. Chydenius gick så långt han bedömde var möjligt att gå för att frågan skulle avancera.

Anders Chydenius representerar ett fromhetsideal som har fortlevt i Österbotten ända fram till vår egen tid. Här kan man tänka på riksdagsmän som **Levi Jern**, **Albin Wickman**, **Elly Sigfrids** och många fler. På det samhälleliga området har grundsynen varit social-liberal med ett målmedvetet arbete för de svaga och utsatta i samhället och med ett starkt frihetspatos. Men på det religiösa och moraliska området har framtoningen varit konservativ av respekt för Bibelns budskap, som ställts över alla andra uppfattningar och idéer. Det handlar om respekt för den svaga människan, om att ingen är den andres herre för att alla är skapade av Gud och om att leva i respekt för de grundvärden som visat sig hållbara från tid till annan.

Även om Forsgård inte fördjupar sig i Chydenius teologiska syn – det är en annan uppgift – så förtjänar hans bok ett ingående studium. Enkelt presenterar han de aktuella ideologiska strömningarna och placerar in Chydenius i samtiden på ett sätt som gör att hans särdrag och betydelse framträder tydligt. Man lägger ifrån sig boken än mer förvånad över hur det var möjligt att han kunde se så klart och att agera så kraftfullt och målmedvetet med uppenbara risker för sin politiska karriär och sitt religiösa förtroende. Att förklaringen ligger i hans djupa religiositet är ställt utom tvivel.

Myllrande berättarglädje

BOK

Tre systrar och en berättare

Författare: Lars Sund
Förlag: Schildts & Söderströms 2014

Lars Sunds nya roman har, precis som en av huvudpersonerna, tagit steget bort från det fiktiva samhället Siklax som var hemort för Sunds tidigare trilogi. I *Tre systrar och en berättare* är handlingen förlagd till det efterkrigstida Jakobstad, en stad och en tid som beskrivs så mångordigt och levande att den i praktiken blir en av huvudpersonerna i berättelsen.

Romanens titel säger egentligen allt om dess upplägg. Avstampet görs i den lokala dramatiska föreningens uppsättning av Tjechovs *Tre systrar* hösten 1948. Tre unga kvinnor, sinsemellan mycket olika, spelar de tre huvudrollerna i pjäsen. Premiärkvällen slutar i en tragedi som följer inte bara de tre kvinnorna utan också historiens berättare genom resten av romanen. Att berättaren finns omnämnd redan i titeln är motiverat, han är nämligen en konstruktion av sällan skadat slag och får stort utrymme. Lars Sund har valt ett lekfullt metagrepp för sitt romanberättande. Bokens berättare är en person i handlingen, en betraktare som ser och vet det mesta. Han sköter bommarna i en järnvägs korsning och i väntan på tågen för han samtal dels med en kråka, dels med den lokale skallden Viktor Sund. Inspirerad och uppmuntrad av skalden börjar han också nedteckna romanens berättelse.

Kråkans funktion är att vara ögon där berättarens inte når fram och det är också för henne som berättaren förklarar de ord och företeelser som kan låta främmande för en rikssvensk läsare. Lars Sund har i den här romanen ett totalt respektlöst men ofta tämligen underhållande förhållningssätt till logiken. Samtidigt som vissa detaljer lämnas bort med hänvisning till att berättaren inte hade möjlighet att närvara på platsen får läsaren vid andra tillfällen ta del av personernas innersta tankar. Bristen på logik känns alltså snarast som en lekfull detalj, men att berättaren själv tillåts breda ut sig så vitt och brett över boksidorna stjälar stundvis fokus från de andra huvudpersonerna.

Lars Sunds språk är så rikt att man häpnar och han har en flödande berättarglädje som lyser på snart sagt varje sida i den nya romanen. Faktum är att berättarglädjen knoppar av sig i så många små sidohistorier att jag som läsare ibland blir lite matt och önskar att han hade skurit bort några bihistorier och utvecklat andra lite närmare. Det är nämligen många potentiellt intressanta händelser och personer som försvinner ut i marginalen innan man hinner bli mätt på dem.

Tre systrar och en berättare är den första boken i en planerad trilogi. Det märks, för efter avslutad läsning finns det en del obesvarade frågor. Boken avslutas inte med en cliffhanger, men det finns en hel del lösa trådar och löften som inte infrias. Så hänvisar berättaren också till att någon annan kommer att ta vid efter honom.

ERIKA RÖNNGÅRD

LARS SUNDS roman och Jakobstadsskildring *Tre systrar och en berättare* inleder en ny trilogi. FOTO: CATA PORTIN

Kandidaterna för tävlingen Årets kristna bok valda

ÅRETS KRISTNA BOK. Varje år väljs *Årets kristna bok* (Vuoden kristillinen kirja) genom en valprocess i två steg. Alla förlag som vill delta med en eller flera böcker skickar in dem till en förvalsjury som väljer ut sex vinnarkandidater. Den författare som vunnit tävlingen året innan väljer sedan vinnaren. I år är det författaren **Pauliina Rauhala** som

väljer Årets kristna bok. Hon vann ifjol med sin debutroman *Taivaslaulu* (Gumme-rus) som är förlagd till laestadianmiljö.

Årets sex vinnarkandidater valdes av förvalsjuryn bland 45 olika böcker. Den enda svenskspråkiga bok som deltog var **Björn Vikströms** herbrev *Mer än ord. Trovärdig efterföljelse i en kyrka på väg* (Fontana Media).

Kandidaterna tillkännagavs på bokmässan i Åbo för en vecka sedan. Allmänheten kan delta i tävlingen och publikens favorit tillkännages samtidigt med den av Rauhala utsedda vinnaren den 26 oktober på Helsingfors bokmessa.

Årets kandidater är i alfabetisk ordning: **Kristiina Hanhiova**, **Rakkautta**, **rukouksia ja rauhoit-**

tavia. (WSOY), **Ilkka Koivisto**, *Blogitaivas repeilee*. *Kirjoituksia uskosta pilkke silmäkulmassa* (Päivä), **Hannu Nyman**, *Vieraiden varassa*. *Matkalla uskomme kansainvälisille juuril-*

PAULIINA RAUHALA väljer Årets kristna bok 2014.

FOTO: GUMMERUS

le (Karas-Sana), **Heikki Räisänen**, *Taistelua ja tulkin-taa*. *Raamatuntutkijan tarina* (Kirjapaja), **Antti Siukkonen**, *Harri Heikkänen*, *Lasten katekismus* (Lasten keskus), **Jouni Tilli**, *Suomen pyhä sota* (Atena).

Läs mera om tävlingen och om tidigare års vinnare på www.vuodenkristillinenkirja.fi

TOMAS VON MARTENS

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Charlotta af Hällström-Reijonen. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE:

CHARLOTTA AF HÄLLSTRÖM-REIJONEN

FOTO: ARI AALTO

Namn: Charlotta af Hällström-Reijonen.

Ålder: 44.

Yrke och/eller titel: Språkvårdare och filo-söfie doktor.

Hemort: Helsingfors.

Favoritmat och -dryck: Allätare. Tycker om mat som är tillagad med kunskap och kärlek. Klarar mig inte utan morgonkaffe.

Lyssnar helst på: Musik av god kvalitet.

Favoritidrottsgren och/eller -lag: Gillar att röra mig i naturen, gillar inte att titta på sport.

Rekommendera en bok! En man som heter Ove och

Min mormor hälsar och säger förlåt av Fredrik Backman.

Skulle vilja resa till: Safari till Afrika med mina barn.

Tråkigaste hemböret: Att städa är jättetråkigt.

Min åsikt om frågesporter: Jag är ingen tävlingsmänniska så slarvar med dem hemma.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 23/25.

VÄRLDSBERÖMDA NATIONALPARKER & LÄNDER

a) Masai Mara	1) Nya Zeeland
b) Serengeti	2) Malaysia
c) Krugerparken	3) Kenya
d) Kinabalu nationalpark	4) Sydafrika
e) Tongariro nationalpark	5) Tanzania

Resultat: 3/5

ROSÉVINER PÅ ALKO & LÄNDER

a) MJ Janeil Rosé 2013	1) Frankrike
b) Thandi Shiraz Rosé 2014	2) Portugal
c) Casa Rivas Rosé 2013	3) Chile
d) Barefoot Pink Moscato	4) USA
e) Mateus Rosé	5) Sydafrika

Resultat: 5/5

FINLÄNDSKA KULTURTÄVLINGAR, -GALOR OCH -PRISER & OMRÅDE

a) Mirjam Helin-tävlingen	1) Piano
b) Ars Fennicapriset	2) Bildkonst
c) Thaliagalan	3) Sång
d) Maj Lind-tävlingen	4) Teater
e) Uuno Klami-tävlingen	5) Tonsättning

Resultat: 5/5

AKRONYMER PÅ TRE BOKSTÄVER & VAD DE FÖRKNIPPAS MED

a) TGV	1) Videokassetter
b) MLS	2) Snabbtåg
c) GRU	3) Containrar
d) TEU	4) Fotboll
e) VCR	5) Underrättelsetjänst

Resultat: 5/5

LÄNDER & UNGEFÄRLIGT ANTAL BUDDHISTER

a) Finland	1) 1 000
b) Iran	2) 5 000
c) Indonesien	3) 1,1 miljoner
d) Thailand	4) 4,3 miljoner
e) Bangladesh	5) 64 miljoner

Resultat: 5/5

Svaren:
Världsberömda nationalparker & länder: a-3, b-5, c-4, d-2, e-1
Roséviner på Alko & länder: a-1, b-5, c-3, d-4, e-2
Finländska kulturtävlingar, -galor och -priser & områ-
de: a-3, b-2, c-4, d-1, e-5
Akronymer på tre ord & vad de förknippas med: a-2, b-4, c-5, d-3, e-1
Länder & ungefärligt antal buddhister: a-2, b-1, c-4, d-5, e-3

JÄGARENS WEBBUTIK

#1

Från vår webbutik hittar du ett stort sortiment av vapen, optik, jakttillbehör och kläder samt mycket annat!

www.hhsport.fi

Massor av kvalitetsmärken t.ex.

HHsport-butiker finns på följande orter:
ALAHÄRMÄ • IISALMI • KIIMINKI
KARLEBY • NIVALA • BRAHESTAD

/HHsport.fi

/HHsportSuomi

UR EVANGELIET

”Ingen syr fast en bit okrympt tyg på ett gammalt plagg. Då sliter ju det nya tyget med sig av det gamla och det blir en värre reva.”
Läs mera i Mark. 2:18-22

OM HELGEN

Befriade från trånga gränser

Tron på Kristus befriar oss från att grunda våra liv på egna gärningar, konventionella regler eller andra människors åsikter. Jesus befriar oss från de trånga gränser som människorna sätter upp, men han binder sina efterföljare till sanningen och kärleken. Kristi kärlek är ett riktmärke för en kristen människas liv, handlingar och beslut.

RUNT KNUTEN

”Hopp i en tid av hopplöshet.”

Missionsafton i stora församlingssalen i Vasa lördag kl. 18.

VARVA NER OCH KOM PÅ...

- Retreat på Snoan 24.-26.10. Tema: Liksom ett träd
- Introduktionsretreat i ignatiansk spiritualitet 6-9.11.
- Parweekend på Larkkulla 8-9.11. med Vivian & Boris Salo Tema: Att växa i närhet – friskvård av parrelationen
- Stiftsgårdsretreat 15.11. med Else-Britt Kjellqvist m.fl.

Läs mer och anmäl dig på www.larkkulla.net

Penninginsamlingen för retreatarbete pågår tills 14.5.2015.

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STIG-OLOF FERNSTRÖM

ILLUSTRATION: SOFIE BJÖRKGREN-NÅSE

Frihet eller tvång?

ETT STORT mysterium i kristendomen är frågan om frihet. Jesus betonar att Han har kommit för att göra oss fria (Joh 8:32,36). Ändå upplever många sig vara bundna av kristendomen. Vad har gått snett?

En allmän uppfattning om GT:s undervisning är att den handlar om en lagreligion, att hålla lagen. Men att hålla betyder i första hand att bevara, hindra att den tas bort. På Jesu tid hade judendomen blivit lagisk och det kritiserades av Jesus.

När Mose fick ta emot lagen av Herren börjar texten med ett fantastiskt evangelium: ”Jag är Herren, din Gud, som har fört dig ut ur Egypten, ur trældomshuset” (2 Mos 20:1). Gud har utfört en frälsningshandling och konsekvensen är att folket av tacksamhet och glädje inte skaffar sig andra gudar, inte heller förgår sig mot sina medmänniskor. Det var alltså Guds plan.

MOSEBÖCKERNA INNEHÅLLER också hela ceremonilagen. Det märkliga sker att det för folket blir viktigare att alla ceremonier utförs till punkt och pricka, medan relationen till Herren kommer i bakgrunden. Det är detta missförhållande som profeterna ofta går till rätt mot – också i dagens GT-text ur Amos 5:21-23. Vissa lärda teologer vill göra gällande att tanken på offer är någonting primitivt, en uppfattning som profeterna senare med en mera utvecklad syn förkastar. Genom att tillämpa utvecklingslärans modell på Israels gudstro har man missat att offerlagarnas viktigaste uppgift är att peka framåt mot det enda fullkomliga offret: Jesus Kristus som ger sitt liv för oss.

Paulus visar i dagens episteltext hur lätt det är för en kristen att fastna i yttre regler och glömma det som är verkligheten, nämligen Kristus och relationen till honom (Kol 2:17,19). Om reglerna kommer före Jesus i våra liv leder det till att vi skapar en egen religion som inte är kristendom.

Väckelsernas historia visar att Jesus har rätt: Nytt vin ska hållas i nya vinsäckar, inte i de gamla. Det ser ut att vara så att väckelserna stelnar i sina former som lätt kan bli viktigare än själva Gudsförhållandet. När Gud ger en ny väckelse följer den vanligen inte mönstren från den föregående.

Vår uppgift blir att hålla oss till Kristus och satsa på den relationen. Han gör oss fria från allt som binder. I den friheten ska vi akta oss för att låta vår onda natur ta över kommandot. Vår frihet kan i värsta fall bli vår nästa till fall.

Stig-Olof Fernström är pensionerad kyrkoherde i Lukas församling.

#bönetwitter

”Jesus, låt mig inte göra upp mina egna planer och lösningar så att jag glömmer dig!”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Amos 5:21-24

ANDRA LÄSNINGEN
Kol. 2:16-23

EVANGELIUM
Mark. 2:18-22

Adertonde söndagen efter pingst. Temat är ”En kristen människas frihet”.

PSALMFÖRSLAG

189, 404, 195, 188 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

KLARSPRÅK

Jordan är en flod i Mellanöstern som utgör en gräns mellan Jordanien i öster och Israel och Västbanken i väster.

I Gamla testamentet berättas om hur Israels barn tågade över Jordan för att återerövra Kanaans land efter sin långa ökenvandring. Utgående från den här händelsen har Jordan ofta fått symbolisera både frihet och människans övergång från död till liv.

Johannes Döparen döpte människor i Jordan, och det var alltså i Jordans vatten som Jesus blev döpt. Av den här anledning har man hämtat dopvatten från Jordan för dop på andra platser. Källor: Kyrklig ordbok, Wikipedia

KALENDERN 10-16.10

DOMPROSTERIET

BORGÅ
FRE 10.10 KL. 19.30: KONSERT I DOMKYRKAN
Sakral körkonsert under Finlands svenska manssångarförbunds sångarting. Programblad 15 euro.
LÖ 11.10: OBS! INGEN NALLE-KLUBB
LÖ 11.10 KL. 14-18: INSPIRATIONSDAG OM GUDSTJÄNSTEN
”ATT BYGGA FÖRSAMLING MED GUDSTJÄNSTEN I CENTRUM, församlingshemmet, Runebergsgatan 24. Församlingsherde Fredrik Modeus från Lunds domkyrkoförsamling berättar om gudstjänstgrupper i högmässorna. Fredrik har utvecklat koncept på hur lekmän kan planera och delta i gudstjänster.

SÖ 12.10 KL. 10: GUDSTJÄNST I S:T OLOFS KAPELL, Pellinge, Djupsjöbacka, Camilla Viksten-Rönbacka
KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN
Fredrik Modeus predikar i Borgå domkyrka. Välsignelse av anställda. Övriga medverkande Lindgård, Söderström, Ingmar Hokkanen, Ensemble del Duomo, Kristina Kuntus gudstjänstgrupp.
KL. 18: KVÄLLSMÄSSA I LILLA KYRKAN, Eisentraut-Söderström, Evningmess
KL. 18.00: KONSERT I MIKA-ELSKAPELLET, Gisela Grén-Nordström, Vera Tollander och Reidar Tollander. Vålaxvägen 553, Fagersta. Fritt inträde.
ON 15.10 KL. 13: ALLSÅNG MED GAUDEAMUSKÖREN, i församlingshemmet, tema Hösten-mognadens tid, Kerstin Vikström, Helenelund

FÖRSAMLINGSVALET 2014: Förhandsröstning pågår 27-31.10. Mer info www.forsamlingsvalet.fi eller på församlingens webbsida www.domkyrkan.fi. Valdagen är 9.11.

LAPPTRÄSK
SÖ 12.10 KL. 12: Familjemässa i kyrkan, Stina Lindgård, Barnklangen, Karmen Kelk.
Lunch och lotteri samt medverkan av Ann-Britt Hedman som visar bilder från sin Nepalresa efteråt i församlingshemmet, frivillig avgift. Missionskretsen ordnar med lunch och lotteri.
ON 15.10 KL. 9.30-: Vuxen-barngrupp, Elin Lindroos
ON 15.10 KL. 14.15 och 15.15: Barnklangen, Karmen Kelk, Elin Lindroos
To 16.10 kl. 18.30-: Tjejgruppen, Elin Lindroos
To 16.10 kl. 18.30: Cantando, Karmen Kelk
SÖ 19.10: Utfärd till Karis. INGEN HÖGMÄSSA I KYRKAN I LAPPTRÄSK!
Tro på det goda. Rösta i församlingsvalet. Förhandsröstning 27-31.10, valdag 9.11.

LILJENDAL
LÖ 11.10 kl. 11-14: Lopptorg i Mariagården
SÖ 12.10 kl. 10: Familjemässa i kyrkan, Stina Lindgård, Barnklangen, Karmen Kelk, Gina Nyholm. Kyrkkaffe och -saft i Mariagården efteråt. Samtidigt lopptorg kl. 11-14.
Ti 14.10 kl. 10-12: Vuxen-barngrupp i Mariagården, Gina Nyholm
On 15.10 kl. 10-12: Dagklubb för 3-6 åringar i Mariagården. Ring och anmäl ditt barn med. Pys-sel, sång, lek, mellanmål. Avgift 10 euro/månad. Gina Nyholm tfn 040 5961149
On 15.10 kl. 19: Vuxenkören övar i Mariagården, Karmen Kelk. Nya sångare välkomna med.
To 16.10 kl. 14: Barnkören övar i Mariagården Karmen Kelk, Gina Nyholm. Ny sångare ryms med.
SÖ 19.10: INGEN HÖGMÄSSA. Vi har utfärd till Karis.

LOVISA
Gudstjänst: sö 12.10 kl 12 i kyrkan, af Hällström, Aalto. Efter gudstjänsten vinterskriftskolans lektion i Tikva
Pensionärerna: ti 14.10 kl 13 i församlingssalen
Kvinnorna i Bibeln: ons 15.10 kl 18 i församlingssalen
Morgonkaffe: to 16.10 kl 8:30 i Tikva

PERNÄ
Café Mikael: fr 10.10 kl. 10-12 i Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.
Högmässa: sö 12.10 kl. 10.00 i kyrkan, Erik Vikström, Marcus Kalliokoski.
Mässa: sö 12.10 kl 13.00 i Sarvsalö kapell, Erik Vikström, Marcus Kalliokoski.
Bagnäs-Tervik diakonikrets: ti 14.10 kl. 13.00 hos Marianne Nordenswahn, Jeannette Sjögård-Andersson.

SIBBO
Sibbo kyrka: Sö kl 12 mässa Stefan Djupsjöbacka, Lauri Palin, Kyrkokör. Söndagsskola i Kyrkoby församl. hem.
OBS! Allsång 12.10: flyttad till 16.11 i Kyrkoby församl. hem.
Kvinnor mitt i livet: To 9.10 kl 18:30, Prästgården. Katja Korpi.
Beethoven konsert med Tapiolan Sinfonietta: Lö kl 19, Sibbo kyrka. Biljetter 25/19/11 €, www.lippu.fi.
Kungens klubb: Må kl 15:30, Sibbo kyrka. Isabella Munck, Kjell Lönnqvist.
Diakonisyförening: Må kl 18:30, hos Margaretha Hildén, Boxvägen 345.
Vikings veranda: Må kl 19, Prästgården. Patrik Frisk.
Äldre i Söderkulla: On kl 13, Manna (Hälsov.2). Korpi.
Kyrkobrådern: Fr 17.10 kl 18:30, Kyrkoby församl. hem. Martin Fa-gerrudd: ”Jesus och havet”.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 10.10 kl. 10-11.30: Familjefredag i Hörnan. Wiklund
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

SÖ 12.10 kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Repo-Rostedt, Fogelberg. Kyrklunch med besök av Outi Laukkanen från FMS som berättar om Utjämningsdagen.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Lindström, Busck-Nielsen, Almquist. Helsingfors svenska kyrkosångförbunds kantorskör. Kyrkkaffe.

kl. 18: Musik i Johannes. Körfest i Johanneskyrkan. Kyrkosångförbundets sex klingande årtionden. Nina Kronlund, dirigent.
Må 13.10 kl. 11-12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.
kl. 10-11.30: Familjemåndag i Hörnan. Wiklund.

Ti 14.10 kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Santeri Siimes.
kl. 19: Mariavesper i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Enlund.

On 15.10 kl. 14-15.30: Sjötorpet, Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Ollberg.
kl. 14-15.30: Diakoniträff med Brita Ahlnäs ”Tidsresa till 1940-talets Drumsö” i S:t Jacobs församlingssal. Salenius
kl. 17.30: Valdebatt i Högbergssalen, Högbergsgatan 10 E, 2 vån. Kom och träffa kandidaterna!
kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Lindström, Enlund.

To 16.10 kl. 19: Mässa med förbön i S:t Jacobs kyrka. Lindström, Enlund, Strandén.
Middagsbön i Johanneskyrkan må-fr kl. 12

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
LÖ 11.10. kl. 18: Konsert med Amigo Choral och Betaniakören från Jakobstad under ledning av Sören Lillkung och Macke Söderström. Ackompanjerar av Patrick Wingren, EH Lillkung, Zacharias Holmkvist. Fritt inträde, programblad 10 euro.
SÖ 12.10 ingen högmässa i Matteuskyrkan kl. 12.
SÖ 12.10 kl. 16: Knattekyrka, Rönberg, Bärlund-Palm, Daniela Forsén. Leksakskollekt. Kaffe, saft och pirog.
SÖ 12.10 kl. 18: kvällsmässa, bl.a Forsén och Daniela & Staffan medv. Barnpassning och -program. Efteråt kvällste i Matteus-salen.
On 15.10 kl. 8.30-9: morgonmässa varje onsdag i Matteuskyrkan, Forsén.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 10.10 Fred Wilén, Helsingfors **Lö 11.10** 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok *Helga Hund i Paradiset* (repris från 16.10.2004) **Må 13.10** Inger Sjöberg, Esbo (repris från 5.1.2012) **Ti 14.10** Jutta Eklöf, Jakobstad **Ons 15.10** Monica Heikel-Nyberg, Grankulla **To 16.10** Minna Silfvergrén, Lovisa (repris från 9.5.2014). **VEGA**

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 10.10 Per Stenberg, Karleby (repris från 21.2.2014) **Lö 11.10** 17.58 Ett ord inför helgen, Korsholms kyrka. **Sö 12.10** Jockum Krokfors, Jakobstad **Må 13.10** Lucas Snellman, Vanda (repris från 12.1.2012) **Ti 14.10** Anni Maria Laato, Åbo **Ons 15.10** Eva Kleman, Helsingfors **To 16.10** Bibelstudium över Apostlagärningarna med Stig-Olof Fernström. **VEGA**

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 12.10 Familjegudstjänst med Korsholms svenska församling. Predikant och liturg: Jessica Bergström-Solborg. Organist: Ann-Christine Nordqvist-Källström. Kantor och körledare: Susanne Westerlund. Körskolans och barn- och ungdomskören Germivox. Musiker: Tage Johnsson, slagverk och Gösta Hjerpe, kontrabas. Textläsare: Fredrik Lasén. **VEGA**

HIMLALIV

En ensam kämpe

Karl af Hällström engagerade sig i debatten om sexuella minoriteter inom kyrkan år 2005 och berättar om erfarenheterna att stå ensam med kontroversiella åsikter i debatten. "Vi begår en synd om vi utesluter någon från kyrkan". Sänds i Yle Fem må 13.10 kl. 18.30, repris sö 19.10 kl. 13.50.

On 15.10 kl. 18.30: gemenskapskväll. Fråga prästen, Ahlfors. **To 16.10 kl. 13-14.30:** Torsdagsträff. En grupp för Dig som vill ha trevlig gemenskap med sång och samtal. Kaffeservering. **MARIELUNDKAPELLET I NORD-SJÖ KYRKA Hamnholmsvägen 7 Sö 12.10 kl. 10:** högm, Ahlfors, Mimi Sundroos. Kyrkkaffe. **Rosa Bandet café må 20.10:** Må 20.10 kl. 18-20.30 i Matteus-salen

Menu: soppa med bröd, kaffe, thé och härliga bakverk (allt för 10 euro!). Musik, rosa lotteri, info och framför allt trevlig samvaro. Du är hjärtligt välkommen att titta in eller stanna hela kvällen, att komma ensam eller med släkt och vänner, att hjälpa till, donera lotterivinster el. dyl. om du har lust och möjlighet! Kontakta t.ex. Helena Salenius (040-733 3316) **Högmässa sö 12.10 kl. 12 i Johanneskyrkan:** Söndag 12.10 har Du möjlighet att tillsammans med andra Matteusbor åka till Johanneskyrkan och där fira mässa tillsammans med Johannes församling. Då kommer huvudstadsregionens svenskspråkiga kantorer att tillsammans med församlingen fira den mässa, vars musik kompositören Timo Kiiskinen utvecklat till en festligare form under namnet Pingstmässan. Församlingen står för de välkända psalmmelodierna och de mässmelodier, som alltid sjungs under de s.k. "gröna" söndagarna, medan kantorskören sjunger med i nykomponerade avsnitt samt psalm- och liturgiska stämmor. Också orgeln och övriga instrument deltar i att smycka ut denna fina mässhelhet, i vilken Fred Lindström fungerar som liturg och Mikael Busck-Nielsen är predikant. Under pingsthelgen i maj 2015 firas denna mässa på Kyrkosångsfesten i Raseborg.

PETRUS
www.petrusförsamling.net
fr 10.10:

- kl. 10 **Musiklek:** i Haga, Vespervägen 12 A, 2 vån. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Ledare Sussi Leskinen.
- kl. 18 **Keswickmöte:** Frälsningsarmén Templet, Nylandsgatan 40 **lö 11.10:**
- kl. 17 **Keswickmöte:** Frälsningsarmén Templet, Nylandsgatan 40
- kl. 19 **Keswickmöte:** Frälsningsarmén Templet, Nylandsgatan 40 **sö 12.10:**
- kl. 10 **Högmässa:** i Munksnäs kyrka. Jonathan Lamb (ENG), Thylin, Ahlberg.
- kl. 10 **Högmässa:** i Äggelby gamla kyrka. Sandell, Varho.
- kl. 12 **Högmässa:** i Kärbole kapell. Thylin, Ahlberg.
- kl. 15 **Puls-gudstjänst:** Petruscentret, Vespervägen 12 A, 2 vån.
- kl. 18 **Bibelstudium:** i Malm kyrka. Sandell.
ti 14.10:
- kl. 13 **Dagscafé:** i Månas kyrka, Markusrummet. Bodil och Halvar Sandell.
- kl. 19 **Förbön och tack:** i Munksnäs kyrka, Raumovägen 3. Lassus, Ahlberg. Barnpassning. Kyrkdörrarna öppnas kl.18.30. **on 15.10:**
- kl.13 **Månadslunch:** i Hagasalen. Månadslunch med andakt. Anmälan till Petrus kansli, tfn. 09 2340 7100.

to 16.10:
- kl. 19 **Vesper:** i Äggelby gamla kyrka. Sandell, Hilli.
Keswick 2014: 9-11 oktober (to-lö), Frälsningsarmén Templet, Nylandsgatan 40. Huvudtalare Jonathan Lamb (ENG), tema: Det viktigaste först!
Höstlov i barngrupperna v.42.

HELINGFORS PROSTERI

Tomasmässan nu i Johanneskyrkan: Svenska Tomasmässan firas i fortsättningen i samarbete med Johannes församling och alternerar med församlingens tisdagsmässor i Johanneskyrkan. Tisdagsmässan firas som Tomasmässa 28.10 och 25.11. Möjlighet till biikt varje gång kl.18.30 samt testund efteråt. **Församlingsvalet 2014:** har temat "Tro på det goda". Kandidatuppställningen avslutades 15.9. Förhandsröstningen äger rum 27-31.10. Valdagen är söndag 9.11. dvs. på fars dag. **Frälsningsarmén är värd för Keswick 2014:** som går av stapeln i Templet på Nylandsgatan 40 i Helsingfors 9-11.10 (Torsdag och fredag kl.18 samt lördag kl.17). Temat är "Det viktigaste först" och huvudtalare är Jonathan Lamb (Keswick England). **Församlingsarnas samtalstjänst:** dejurerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen http://evl.fi/natjour. Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!
KAMPENS KAPELL: är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. **Mer info:** www.helsingforsforsamlingar.fi

DEUTSCHE GEMEINDE
So 12.10. um 11 Uhr: Abendmahls-gottesdienst (Beutel)

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässor sö. 12.10: Esbo domkyrka kl. 12.15. Kanckos m.fl. Kyrkkaffe i Sockenstugan. Karabacka kapell kl. 10. Jäntti m.fl. Kyrkkaffe.
Kvällsmässa: Södrick kapell ti 14.10 kl. 18. von Martens, Kronlund. Kyrkkaffe.
Männens bastukväll: Mataskärs bastu on 15.10 kl. 18. Bastu kl. 18-19, därefter kvällste och diskussion med kvällens gäst, Kaj-Mikael Wredlund från Kyrkans Utlandshjälp. Vård är diakon Kim Lindström.
Braskväll för kvinnor: Mataskär, internatet, to 16.10 kl. 18.30. Kvällste och diskussion med kvällens gäster Elisabeth Dahla och Anna-Lisa Leino, som berättar om minnestråning för äldre.
Samtalsgrupp för sörjande: Sockenstugan, Kyrkbacksv. 2 vid Esbo domkyrka, on 15.10 kl. 18-19.30. Följande träffar 22.10, 29.10 och 5.11. Mer info: Roger Rönnberg 0400 425257.
Kretsar för pensionärer & daglediga kl. 13-15: Köklax kapell ti 14.10, Karabacka kapell to 16.10.
Öppen diakonimottagning: Kyrk-tian, Kyrkog. 10, varje må kl. 11-13. Karabacka kapell, Karabackav. 12,

varje to kl. 15-16.
Diakonilunch: Olars kyrka, svenska sidan, varje ti kl. 12-14. Pris 5 €. Andakt, lunch, kaffe med tilltugg, samvaro.
www.esboforsamlingar.fi

GRANKULLA

To 9.10 kl. 19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh. **Sö 12.10 kl.12 Högmässa:** Johanna Södö, Tiia Saari. Kaffe i nedre salen. **Ti 14.10 kl. 9.30 Familjelystan:** i Sebastos, Yvonne Fransman, Barbro Smeds. **Kl. 10-11 Diakonimottagning:** och brödotdelning. **Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp:** i Sebastos. **On 15.10 kl.13.30 Kyrkosyfoöreningen:** i övre brasrummet. **Kl. 18.30 Taizéandakt:** i kyrkan. Meditation, liten tystnad och sånger från Taizé. Carola Tonberg-Skogström, Arla Nykvist, Anne Hätönen. Sångövning före andakten kl.18. **To 16.10 kl. 18.30 Bibelkväll:** i Sebastos, Carola Tonberg-Skogström. **Kl. 19-21 Facebook-mottagning:** Marlen Talus-Puzesh.

KYRKLÄTT

Höstlovs dagläger för elever i åk 1-4: 16-17.10 kl.9-15 på Lyan, Prästgårdsbacken 9. Anmälningar senast den 10.10. Info: jenny.akerlund@evl.fi, tel. 050 376 1488 **Söndagsskola för barn börjar:** lördag 11.10 kl. 10 på Lyan och söndag 12.10 kl. 12 med start i Kyrkslätt kyrka. **Slöjdgruppen:** lö 11.10 kl. 13-16 i Sjökölla skola, Sjököllavägen 285. Biltransport kl. 12 från församlingshemmets i centrum parkeringsplats. Retur efter slöjden. **Pensionärernas och Marthornas kyrksöndag med högmässa:** sö 12.10 kl.12 i Kyrkslätt kyrka. Mikaelikören medverkar. Höglund och Joki. Efter högmässan kaffe i församlingshemmet. Välkomna! **Seniorgruppen - samtalsgrupp för män:** mån 13.10 kl. 13.30-15.00 på Mikaelgården i Hindersby, Doktorstigen 5. **Sång och bön:** må 13.10 kl 18.30 i koret i Kyrkslätt kyrka. **Tovnings- och litteraturgruppen:** ti 14.10 kl. 17-19 i Oasen. **Mässa med Taizé:** ons 15.10 kl. 18 i Kyrkslätt kyrka. **De bostadslösa natt:** fre 17.10 kl. 17 i Kyrkslätt kyrka. Musikprogram: bl.a. Kristian Meurman. På programmet bl.a. Elisabeth Rehn, tvåspråkig mässa. Avgiftsfri servering, kläd- och matudelning. **Föräldra-barngrupp:** tisdagar kl. 9.30-11.30 i Lyan (ingång från baksidan), Prästgårdsbacken 5. Ingen anmälan behövs. **Föräldra-barngrupp:** torsdagar kl. 9.30-11.30 på Stor-Raula, Eviit-skogsvägen 150. Ingen anmälan behövs. **Kyrkoherdeämbetet öppet måfre kl. 9-15, tel. (09) 8050 8292: www.kyrkslattsvenska.fi:**

TAMMERFORS

Sö 12.10: Högmässa kl 10.30 i SvH, Kim Rantala och Paula Sirén. **Ti 14.10:** Mammor, pappor o barn, kl 10 SvG **Ti 14.10:** Tisdagsklubben SvG kl 13-14.30 o kl 14.30-15.30 **Ons 15.10:** Diakonikretsen kl 13 SvH, vi får "Hälsningar från Parogas" med Regina Lehtola. Efteråt äter vi lunch festen till ära

VANDA
Högmässa: sö 12.10 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars. A. Paavola. Konfirmanderna medverkar. Basar och kaffeservering i Bagarstugan, Kyrkoby-Tolkby Marthaförening. **Ingen högmässa:** sö 12.10 i S:t Martins kapell. **Familjecafé:** i samarbete med Folkhälsan må 13.10 kl. 9.30 -12 i Martinisti församlingscentrum. **Sankt Martins diakoni- och pensionärskrets:** samlas ti 14.10 kl. 13 i S:t Martins kapell. **ViAnda-kören:** övar ons 15.10 kl. 12-14 på Helsinggård, Konungsvägen 2. **Dickursbykretsen:** samlas ons 15.10 kl. 14 i Folkhälsanhuset, Vallmovägen 28. **Ungdomskväll:** ons 15.10 kl 18 i Bagarstugan, Kurirvägen 1. **Drop in för kropp och själ:** lö 11.10 kl. 11-15 i Martinisti församlingscentrum, för flickor i alla åldrar. Kom och prova på skönhetsbehandlingar och Mindfulness med kristen krydda!

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV
Sö. 12.10 kl. 10: gudstjänst, Stafan Söderlund, Sofia Lindroos.

EKENÄS
Högmässa och missionslunch: sö 12.10 kl. 10 i Ekenäs kyrka, efteråt lunch i förs.h. På programmet träff med församlingens missionär Anna Tikum i Senegal via Skype. M. Cleve, N.Burgmann. **Se hela annonsen i VN samt på www.ekenasforsamling.fi**

INGÅ
Sö 12.10 kl 10: 18 sön. e. Pingst, högmässa i Degerby kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann, kaffe på Rosenberg. **Må 13.10 kl 18.30:** Bibelgruppen i Prästgården. **Ti 14.10 kl 19:** Tvåspråkig keltisk församlingsskväll på församlingshemmet. Kaffeservering. Sjöblom. **Ons 15.10 kl 17:** Emma-café i ungdomshuset. **To 16.10 kl 14:** församlingsträff för pensionärer och daglediga i församlingshemmet. Lindström. **Verksamhet på finska:** **La 11.10 klo 9.30-12:** pyhäkoulu seurakuntatalon kellarissa. **Su 12.10 klo 12:** messu Degerbyn kirkossa. Hellsten, Gustafsson Burgmann. Kahvit Rosenbergissa.

KARIS
Sångfestkörens samövning: Lö 11.10 kl. 10-15 i Bromarv. **Koralkör för alla:** Lö 11.10 kl. 16.30 övar i församlingshemmet under ledning av Åsa Westerlund. **Gudstjänst:** Sö 12.10 kl. 12 i S:t Katarina kyrka. Koralkören medverkar. Kyrkkaffe. **Tisdagens mission:** Ti 14.10 kl. 13-15 i församlingshemmets nedre våning. **Sångfestkören:** On 15.10 kl. 18.30 övar i församlingshemmet. **Speldag och pizzatilfredning:** To 16.10 kl. 9-14 för 7-15 åringar i Församlingshemmet. Anmälan till Stina 044 333 5004 senast 14.10 kl. 14. **Gemenskap över gränserna:** To 16.10 kl. 19 med förbön och lovsång i S:t Katarina kyrka.

SNAPPERTUNA
To 9.10 kl 13.30: Dagträff i Prästgården
to 9.10 kl 19: kören övar i prästgården
sö 12.10 kl 12: gudstjänst med Emer Wasström och Pia Nygård

TENALA
Sö. 12.10 kl. 13: högmässa, Stafan Söderlund, Sofia Lindroos. **Ti. 7.10 kl. 17-19:** Studiegruppen i församlingshemmet.

ESBO STIFT

LOJO
Veckoverksamhet i Virkby kyrka och Lojo: (Virkby kyrka, Virkbyvägen 1, 08700 Lojo)
Dagklubb: för 3-5 åringar i Virkby kyrka. Tisdagar och torsdagar kl.9.00 - 12.00. obs! inte vk 42 **Familjeklubb:** i Virkby kyrka. Onsdagar kl.9.00 - 11.30. obs! inte vk 42 **Juniorklubb:** i Virkby kyrkas källare på måndagar kl.13.15-15.00 för 3-4 klassister. obs! inte vk 42 **Ungdomskvällar:** i Virkby kyrkas källare på torsdagar kl.18.00-20.00. obs! inte vk 42 **Kör i församlingen:** Kören övar i Virkby kyrka på måndagar kl.18.20-19.50 i ledning av Katja Wiklund. **Handarbetscafé:** i Virkby kyrkas källare. Tisdagar kl.18.00-20.00. **Juniorklubb:** i Lindkulla, Karstunraitti 4, på måndagar kl.13.30-16.00 för åk 3-6. obs! inte vk 42 **Familjeklubb:** i Lindkulla, Karstunraitti 4, på fredagar kl.9-11.30. obs! inte vk 42

Sö 19.10. kl. 13.00: Högmässa i Lojo kyrka. Kuismanen och Kerko. Kyrkvård Ilse Rantanen. En promenad, kyrkstig, start från Virkby kyrka kl 10.15 till högmässan i Lojo kyrka. Kyrktaxi kan beställas för hemresan. Noora Peltola sjunger i högmässan. Kyrkkaffe.

REGION 2

ÅBOLANDS PROSTERI**VÄSTABOLAND**

Pargas församlingssdistrikt: **Sö 12.10. kl 10:** Högmässa i kyrkan, Grönqvist, Lehtonen. - kl 17: Röda korsets välgörenhetskonsert i församlingshemmet med Therese Karlsson och Martin Segerstråle. **On 15.10. kl 18:** Veckomässa i kyrkan, Grönqvist, Lehtonen. **Nagu kapellförsamling:** **Sö 12.10. kl 11:** Finsk högmässa i kyrkan, Granström, Taulio. Kyrkkaffe i församlingshemmet för gudstjänstbesökare och dem som kommer till sångstunden efter kaffet. - kl 12.45: "Sjung med oss" i församlingshemmet, Granström, Taulio. **Korpo kapellförsamling:** **Sö 12.10. kl 11:** Gudstjänst i Korpo kyrka, Backström, Killström, Granlund. Efter gudstjänsten kyrklunch i församlingshemmet. **Houtskär kapellförsamling:** **Sö 12.10. kl 11:** Gudstjänst på Fridhem, Heikkilä, Heikkilä. **Iniö kapellförsamling:** **Sö 12.10. kl 11:** Högmässa i kyrkan, Vuola.

ÅBO
tor 9.10: kl.18.30 Åbo Svenska Kyrkokörens övning i Aurelia (3 vän.) **sö 12.10:** kl.12.00 Högmässa i Domkyrkan. Mullo (pred), Bäck (lit), Forsman. Kyrkkaffe efter högmässan.

må 13.10: kl.14.00 Missionskretsen samlas i Aurelia (3 vän.) **tis 14.10:** kl.18:00 Tyst meditation i Aurelias musikal (3 vän.) **ons 15.10:** kl.13 Café Orchidé i Aurelia (1 vän.) **kl.18:00** Veckomässa i Aurelia (1 vän.) **tor 16.10:** kl.18:30 Åbo Svenska Kyrkokörens övning i Aurelia (3 vän.) **tis 14.10:** kl. 19:00 i Aurelia (1 vän.). Ne-palkväll i missionens tecken. Medverkar gör Ulrika Wolf-Knuds, Lars-Runar Knuds och Christina Grönholm. Lotteri och servering till förmån för Finska missions-sällskapets byutvecklingsprojekt i Nepal.

ÅLANDS PROSTERI**HAMMARLAND**

12.10 Artode söndagen efter pingst: Högmässa kl 12.00
Mårten Andersson

JOMALA

Sön 12.10 kl. 11: Högmässa K Danielsson, E-H Hansén, Laudamus. **Tors 16.10 kl. 11:** Herrmiddag P. Blumenthal.

MARIEHAMN

09.10 Luncmhässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K. **Sopplunch:** kl. 12 i församlingshemmet. Pris 5€. **12.10 Ortodoxmässa:** kl. 10 på Margaretagården. **12.10 Familjegudstjänst:** kl. 11 i S:t Görans, G S, A L, barnkören. Kyrkkaffe. **Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.**

SUND-VÄRDÖ

Lördag 11.10 kl. 13.00 - 16.00: Första träff för årets konfirmander i Sunds församlingshem. Katarina Gaddnäs. **Söndag 12.10 kl. 11.00:** Gudstjänst i Sunds kyrka. Jon Lindeman, Benita Muukkonen. <http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI**KORSNÄS**

To 9/10 13.00: Molpe missionssyfoörening i Bykyrkan. **To 9/10 19.00:** Kyrkokörensövning i Församlingshemmet. **Fre 10/10 13.00:** Flickgruppen Handkraft i Församlingshemmet. **Fre 10/10 19.00:** Konsert i Korsnäs kyrka med ukrainska trion Malvi. Tre damer sjunger folksånger och spelar folkmelodier på bandura, ett instrument med 61 strängar. Programblad, 10 euro. Eventuell behållning tillfaller Baltikumvänner-nas hjälpverksamhet. **Sö 12/10 11.00:** Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm. Efteråt missionsmiddag i Församlingshemmet. **Ti 14/10 13.00:** Taklax missionssyfoörening i Böhnehuset. **Ti 14/10 19.00:** Träffpunkt i Taklax bönehus. **To 16/10 19.00:** Kyrkokörensövning i Församlingshemmet.

KRISTINESTAD

Kristinestadsvenskaforsamling.fi Internationell afton: fr 10.10 kl 19 i K:stads förs.hem. Tema: förlåtelse, sånggrupp, servering **Höftfest:** lö 11.10 kl 19 i K:stads förs.hem. Boris Sandberg, Joakim Förars, Nådejonen, Eklöf, Nilsson **Högmässa:** sö 12.10 kl 10 i Sideby, Norrback, Nilsson **Högmässa:** sö kl 12 i K:stad, Eklöf, Nilsson **Missionssyfoörening:** ti 14.10 kl 12 i Härkeri **Pensionärsamling:** on 15.10 kl 12.30 i L: fjärds förs.hem. Gäst: Lisa Enqvist, "min väg till Indien" **Ungdomsgudstjänst:** on 15.10 kl 19 i K:stads kyrka, efteråt snacks i förs.hemmet **Movie night:** to 16.10 kl 20 i magasinet med övernattnig, för dig från nian och uppåt

NÄRPES

www.narpeforsamling.fi Närpes
Fr 10.10 kl 13-16: Öppet hus i nyrenoverade Arken. **Lö 11.10 kl 18:** Kvällsmusik i Töjby bykyrka, Emma Backman, Laudate. **Sö 12.10 kl 12:** Gudstjänst Jakobsson, Lindén, Laudate. **Sö 12.10 kl 14:** Gudstjänst i Rangsby bykyrka, Jakobsson, Lindén. **Övermark**
Sö 12.10 kl 14: Högmässa Sundqvist, Lidman, Legatoelever.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Nybliven pensionerad rektor önskar hyra 2R+K eller motsvarande i Hfors från den 1.11. Tfn 040-5048398

Skötsamt par söker två i Hfors, flyttar från Åbo pga arbete. Rökfria, inga djur. 0408200735/Emilia

UTHYRES

Etta i Mejlans/H.fors. 23m2 med kokvrå och sovloft. 690€+vatten sjoberg.oskar@gmail.com/05 03200300

Snygg bostad 2 rum, k.br. i södra H.fors hyrs ut från nov. till mars då rörrep. börjar. Bra centralt läge. Möjlighet till forts. i juni efter reparationen. Svar till 050 3202935

Trea i Jakobstads centrum, k o.br., stor balkong. 4vån., fin utikt. Rätt hyra åt rätt person. Tel. 040-7562941

KÖPES

Ung man söker sitt första hem. Etta eller två i Borgå. Gör inget om den är i dåligt skick. Ring och erbjud Andreas 0405265329

DIVERSE

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö. Tel. 050 590 3780, mån-tors 9-12.

Förmånligt seniorboende med helpension för Herrar på stiftelsen Fridhäll i Kottby, Helsingfors. Lägenheterna är ca 30 m². Fridfullt område med bra kommunikationer. Förfrågningar per Tfn. 09-777 12 213. Vardagar 9-12.

KYRKANS UNGDOM uppvaktade den nyinstallerade kyrkoherden Ann-Mari Audas-Willman med ett par knallgula stövlar – lämplig utrustning för en kyrkoherde i en landsortsförsamling. FOTO: MICHAEL LUTHER

Solf gläder sig över sin nya kyrkoherde

Söndagen den 28 september hade temat "Guds omsorg". I Solf församling fick vi konkret känna av den omsorgen när vår kyrkoherde sedan mars, **Ann-Mari Audas-Willman**, installerades i sitt ämbete av biskop **Björn Vikström**. Vi har redan under några år fått lära känna Ann-Mari som tillförordnad kyrkoherde och har glatts över att igen ha en herde som känner att hennes plats är hos oss församlingsbor i Solf. Vi blev bortskämda med att ha **Ingmar Weckström** som vår ständigt närvarande och uppskattade herde under många år. Då vi under några år efter Ingmars pensionering på grund av prästbristen bara hade kortvariga inhoppare kändes det osäkert för både församlingsbor, förtroendevalda och anställda.

Installationshögmässan, som besöktes av ett par hundra välkomnande församlingbor, var högtidlig och vacker med stämmingsfull musik av Solf stråkorkester under ledning av **Karl-Erik Berg** och med körsång under ledning av kantor **Anders Kronlund**. Att kyrkoherdens dotter **Emma Audas** fungerade som liturg utgjorde en ny och djup dimension i högmässan. Församlingen har lärt sig uppskatta kyrkoherdens talande predikningar och fick också den-

FOTO: KARIN LUTHER

I MIN FÖRSAMLING

na gång höra en personlig och vardagsnära predikan och fick känna av den omsorg vi alla behöver. Under lunchen var det någon som uttryckte sig så att vår nya kyrkoherde har förmågan att fungera som båda kvinnorna i söndagens evangelietext. Driftig och tjänande som Marta och lyhörd både för Jesu ord och medmänniskors bekymmer som Maria.

Under kyrkkaffet i Solf skola var uppvaktningen av vår nyinstallerade kyrkoherde många, varma och tacksamma, för att inte tala

om humoristiska. Kyrkans Ungdom förärade Ann-Mari ett par knallgula stövlar som passar bra som beredvillighetens skor i en landsortsförsamling. En helt ny barnkör förgyllde tillfället med att medryckande sjunga: "tänk vilken fest det är i dag ... här får vi tacka gång på gång..."

Solf församling önskar Ann-Mari Audas Willman varmt välkommen med en strof ur en av psalmerna i högmässan (ps.190, **Karl-Erik Forsell**): "Inför ditt ansikte, käre Gud Fader, människor att hjälpa och tjäna jag ser. Alla är syskon och kommer mig nära. Väl-signa det uppdrag som du åt mig ger!"

KARIN LUTHER

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

Finlands bästa betjäning* blev just t.o.m. 5% bättre.

LokalTapiola ger enligt undersökningar Finlands bästa betjäning.* Och från och med 2.6.2014 också Bonus upp till 5%. I ett bolag som till 100% ägs av kunderna drar vi alla nytta av förmånerna. Låt oss ta hand om varandra.

Boka tid hos LokalTapiola Österbotten. Tel. 06 534 2000.

*EPSI Rating 2013: Kvaliteten på LokalTapiolas betjäning upplevs som utmärkt; 1:a plats. Tjänsteleverantörer: LokalTapiola Ömsesidigt Försäkringsbolag, LokalTapiolas regionbolag, LokalTapiola Ömsesidigt Livförsäkringsbolag.

Liket som visste för mycket (eng. Out Of Order) är en klassisk dörrspringar fars av Ray Cooney, en av världens mest spelade komediförfattare. Hejdlösa förvecklingar och missförstånd uppstår när en vänsterprasslande minister och hans älskarinna hittar "ett lik" i sitt rum på Hotell Vaakuna.

Skratt á la Fallåker garanteras! Välkommen.

PREMIÄR

14.11.2014 fre kl 19.00

22.11.2014 lö kl 16.00

23.11.2014 sö kl 16.00

05.12.2014 fre kl 19.00

07.12.2014 sö kl 16.00

10.01.2015 lö kl 16.00

11.01.2015 sö kl 16.00

17.01.2015 lö kl 16.00

18.01.2015 sö kl 16.00

24.01.2015 lö kl 16.00

25.01.2015 sö kl 16.00

08.02.2015 sö kl 16.00

14.02.2015 lö kl 16.00

15.02.2015 sö kl 16.00

21.02.2015 lö kl 16.00

22.02.2015 sö kl 16.00

07.03.2015 lö kl 16.00

08.03.2015 sö kl 16.00

14.03.2015 lö kl 16.00

15.03.2015 sö kl 16.00

21.03.2015 lö kl 16.00

22.03.2015 sö kl 16.00

28.03.2015 lö kl 16.00

Biljetter: 18/15 €

må-fre kl 9-21, lö-sö kl 15-21

Telefon 0600 399 499

(1,00 €/min + lokalsamtalsavgift)

www.netticket.fi/fallaker

Övrig information: www.fallaker.fi

FALLÅKER TEATER

Nära dig, därför också förmånligare.

Ring och begär offert!

Tel. 0400 89 8069

www.cityflytt.fi

Ett enklare sätt att flytta.

Hemflytt från 450,-

INKAST THOMAS ROSENBERG

Deras Gud hör väldigt bra

”HALLÅ GUD: lidande pågår.” Så ropar Sofia Torvalds i en resonerande artikel i senaste Kyrkpressen (2.10). Jag spinner gärna vidare på frågan, men ur ett annat perspektiv: kan vi överhuvudtaget begripa den ondska Islamiska staten ger uttryck för?

Jihadisterna är ju onda uttryckligen i Guds namn. Deras Guds visserligen, men det förändrar inte problemet. Jag vet: de flesta muslimer tar avstånd från jihadisternas tolkning av islam. Men vi kommer inte ifrån att det uttryckligen är tron som ger krigarna dödsföraktet och styrkan. Och får dem att lämna allt annat bakom sig, också den mest välordnade västerländska tillvaro. Hur förstå detta? Det går ju inte att avfärda med att det inte är vår Gud. Eller att vår Gud inte kan vara grym (jfr texterna i GT). Och framför allt: hur förstå – för att inte tala om att förebygga – att människor som insupit våra värderingar plötsligt konverterar och förvandlas från vän till fiende?

Det är många som känner sig fullständigt villrådig inför den ofattbara grymhet som utspelar sig inför våra ögon, exempelvis i form av cyniskt utlagda YouTube-klipp av brutala avrättningar. Men ett vet jag: att tro sig kunna bomba bort problemet från jordens yta är inte värdigt en person som fått fredspriset till Nobels minne.

JAG HAR själv tidigare försökt finna ett svar, bland annat efter 9/11, fallet Breivik och våra skolskjutningar. Jag tror vi djupt underskattar det hat och den vämjelse det moderna samhället med dess liberala värderingar framkallar hos många människor, också i vår egen kultur. Lägga därtill några andra ingredienser som finns med i symtombilden, och vi får en sprängdeg som kan utlösa en häftig explosion också i relativt balanserade själar: rädslan för det främmande, föraktet för svaghet och en rejäl portion kvinnohat. Sentiment som för övrigt alla är släkt sinsemellan.

Kvinnohatet är speciellt tydligt, inte bara bland jihadisterna utan fundamentalisterna och fascistoida överlag. Könnsfrågan är antagligen en av våra mest arkaiska konflikter. Vårt inneboende förakt för svaghet har Harald Ofstad beskrivit bättre än de flesta. Och just föraktet mot det man upplever som västerländsk mesighet är förmodligen en av de viktigaste drivkrafterna i fundamentalistens vrede. Raskt av med halsen, bara.

Den teknik som i dag ger vem som helst möjligheter att globalt exponera sitt bestialiska budskap i realtid kan nämligen ge också den mest balanserade hybris. Att framför en kamera avrätta en oskyldig människa, uttryckligen i syfte att förödmjuka sin fiende, är ondska i sin nästanaste form. Men också en logisk konsekvens av teknikens möjligheter. Att IS så skickligt hanterar sociala medier ger gåshud med tanke på utvecklingen framöver.

De har ju inte bara tekniken utan också Gud på sin sida. Deras Gud, visserligen, inte vår. Men skillnaden är kanske mindre än vi tror.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

LIDANDE FÖRVANDLING

Varför dog Jesus på korset?

Vi har hört och läst om flera tolkningar av korsdöden. Den kanske mest begripliga förklaringen är att Guds Son så ville dela skapelsens, världens, människornas, vännernas, familjens, ditt och mitt lidande ...

Vad betyder det här?
”Jag är vägen, sanningen och livet ...”, säger Jesus. ”... ingen kommer till Fadern utom genom mig” måste då innebära, att ingen av oss kommer till himlen om vi inte går genom lidande, genom egen smärta och genom att av kärlek dela vår nästas lidanden, hemma och ute i världen (prövnings- och förädlingsprocess?). Lidandet är således vägen till sanningen och livet, även om Guds Son också delade människors glädje under sin vandring på jorden.

Gud vill tydligen att lidandet ska gå som en underton genom den synliga skapelsen, för att vi ska kunna stämma upp till verklig jubelsång i himlen, där inget lidande finns ... Vem eller vad skulle annars förstå att vara tillräckligt tacksam över det obe-

”Gud vill tydligen att lidandet ska gå som en underton genom den synliga skapelsen.”

gripligt syndfria och underbara tillstånd som Guds himmelrike erbjuder, om man bara har känslomässigt positiva erfarenheter av jordelivet?

Jesus säger också att Han och Fadern är ett och att Han vill att även vi människor ska vara ett med Honom. Det här måste ju betyda att såsom Gud finns i Jesus så finns Han också i Gud, med all sin älskvärda delaktighet i skapelsens och människornas smärta. Eftersom vi alla ska vara ett med Honom, ska också alla vara delaktiga i Hans och varandras lidanden. Och därmed också delaktiga i den ofattbart stora belöningen – uppståndelsen från de döda och ett evigt liv utan lidande och död!
Visst gör det ont när ett

barn föds ur sin moders sköte, men den gudomliga gåvan i moderns armar förvandlar alla hennes tankar på genomgången smärta till välsignad glädje och frid.

Visst gör det ont när sornas knoppar brister, men blomningens ljuvlighet övervinner alla smärtfyllda minnen.

Visst gör det ont när veteckornet faller i jorden och dör, men förvandlingen till en ståtlig planta med riklig frukt överträffar alla förväntningar på fulländning i ett upphöjt tillstånd.

”Se, jag gör allting nytt!”, säger Jesus, Guds Son.

Men vi människor får själva välja hur vi vill ha det – antingen delta i det goda byggnadsverket eller jobba för ”rivningsfirmen”. Att riva ner brukar ju vara betydligt enklare än att bygga upp, i vår tids bekväma, självgod, giriga, känslökalla och destruktiva mänsklighet ... men, men ... (1Kor 15:58)

HÅKAN STRENG
Jakobstad

FÖRLOSSNINGAR

Frigörelse för laestadianska kvinnor

Laestadiankvinnornas frigörelse skulle vara – om bara viljan fanns – möjlig genom att ändra lagen så, att barnbidrag betalades bara till exempel för fyra barn. Vill några ha fler barn, så måste familjen själv livnära dem, utan samhällets automatiska stöd.

Sannolikt skulle mängden tvångsförlossningar minska. Pengar är vanligen den bästa konsulten.

IRMELI LEHTONEN
Helsingfors

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

EFTISVERKSAMHET FÖRSAMLINGEN

Församlingar: se på helheten!

Petrus Församling har upphört med eftermiddagsverksamhet för skolelever i årskurserna ett och två bland annat i Munksnäs från och med hösten 2014. Föräldrarna, varav majoriteten även är församlingsmedlemmar, försökte undvika detta genom att kommunicera till församlingrådet vikten av verksamheten som en naturlig och konkret länk mellan familjerna och kyrkan.

Motiveringarna till beslutet om nedläggning var bland annat ekonomiska begränsningar, att församlingen verkar på ett geografiskt stort område samt att eftermiddagsverksamheten inte är en lagstadgad uppgift för församlingen.

Onekligen står även församlingar inför svåra förändringar, precis

”Skatteintäkterna minskar och sparbeslut ska fattas. Då är det skäl att se på helheten.”

som andra sektorer i samhället. Skatteintäkterna minskar och sparbeslut ska fattas. Då är det skäl att se på helheten.

Församlingen erhöll, i likhet med många andra församlingar, bidrag för verksamheten från staten och även stiftelsefinansiering. Dessutom betalade föräldrarna en månatlig avgift. Andelen som församlingen lade ner av

FÖRSAMLINGSVAL

Vad står kandidaterna för?

Rörelsen Kom alla anser det viktigt att väljarna får veta vad kandidaterna i församlingsvalet 9.11 står för. Därför erbjuder vi kandidater som omfattar vårt program möjlighet att presentera sig på webbplatsen www.tulkaakaikki.net/se. Vi verkar för en kyrka som inte diskriminerar någon på grund av kön eller sexuell läggning och som bär sitt ansvar för skapelsen och de svagaste i världen.

I Borgå stift kan kandidaterna sända sin information till Max Mannola (max.mannola@gmail.com). Obligatoriska uppgifter är kommun, församling, kandidatlistans namn, kandidatens namn, titel eller yrke och kandidatnumret i valet av kyrkofullmäktige och/eller församlingråd. Dessutom kan man sända in foto, ålder, en kort valdevis och presentation av sin målsättning (max 500 tecken), samt e-post och egen webbsida.

MAX MANNOLA, ULF SÄRS
kontaktpersoner för Kom alla i Borgå stift

VILLE ROINE
Helsingfors

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

DEJT I KYRKAN

”Varför stå ensam i regnet när du kan hitta din själsfrände?”

Församlingarna i Tammerfors gör reklam för trygg snabbdejting för 40-plussare i Alexanderskyrkans krypta.

STUDIELIV ALKOHOL

Nykter och utanför

”Att tacka nej till en alkoholportion är samma sak som att frivilligt utesluta sig från sociala sammanhang och nätverkande”, skriver **Edit Lindblad** i Studentbladet.

De sociala kontakter-

na knyts under festerna i början av terminen. Den som inte deltar får se på hur de andra hittar sin grupp. ”Personen som tackat nej till ölen och vinen är då direkt i ett annat startläge i det sociala sammanhanget än de som supit tillsammans på en efterfest.”

S&S FÖRLAG
SVEN-ERIK SYRÉN
66640 MAXMO

2015

Finlands-svensk-väggkalender

Pris 10€
3st. 25€

Foto: Christine Eliasson med bilder från Maxmo med omnejd

NYHET

Beställ vårt nya kortpaket 48 st. för endast

25€

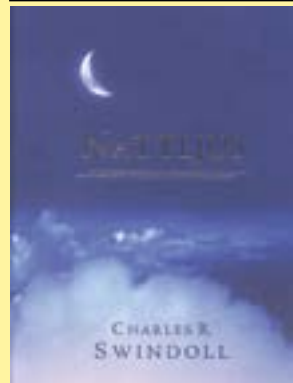
1 € / styck st.

Foto: Christine Eliasson

**Andaktsbok
Dagens lösen**
för hela årets alla dagar 2015

9,20€

Nattljus är en andaktsbok för unga och äldre. En liten stund varje dag med tröst.

inb. 388 s. **16,90€**

Kulspetspennor

- ___ 1. Blott en dag..
- ___ 2. Var dag är en...

Pris **1,00€/st**

SYRÉNS BOKHANDEL I MAXMO ÖPPET

Lördag 11.10 kl.13-17 bjuder på kaffe.

Meteoriten i Bennäs

Syrens Bokshop erbjuder: **Marknadsdag tisdag 14.10 kl 13-17**

böcker för barn och vuxna, Nya vackra kort, Julkort nya motiv, presentböcker och askar. Billiga bordet med böcker CD/DVD Lotteri med fina vinster, 5 st. presentkort m.m.

Välkommen!

Syréns bokhandel inbjuder ER onsdag 15.10.

Engsbobuss startar kl. 13.30 från Stenco Övermalax via Y-malax 13.40 och Bränno, Vasa Stadshus 14.00, Busspris endast 20€/p. Ring Syren och anmäl dig tel. 050-301 6598 senast tisdag 14.10 Vi bjuder på kaffe och Du möter en trevlig "Hemlig gäst" i Maxmo 10 års jubileumsgåva.

Hjärtligt Välkommen hälsar Sven-Erik

Följande trevliga askar med tankvärda kort, mycket omtyckta:

Ask med 60 kort med tankvärda texter

9,90€

60 kort med bibelverser

9,90€

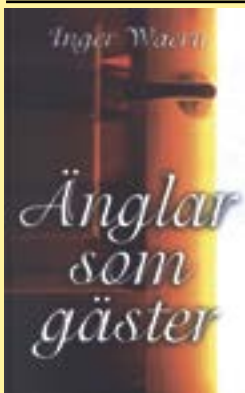

60 kort med texter om kärlek

9,90€

Vänskapskort som lyser upp tillvaron och sprider glädje! Tankvärda texter och vackra färgfoton. **9,90€**

Änglar som gäster finns mer än 60 berättelser från svenskar som upplevt änglabesök och oförklarliga bönesvar. En inspirerande och fascinerade bok

inb. 111 s. **21,50€**

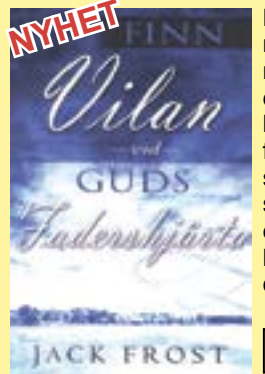
Ken underskattade utmaningen i att gifta sig med en kvinna med ryggmärgsförlamning. Inte ens smekmånaden var enkel. Under åren tillsammans blev Ken steg för steg överväldigad av de aldrig sinande omsorgskraven hos en kvinna med stark kronisk smärta.

217 s. **24,90€**

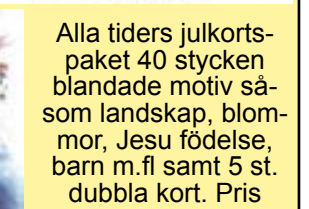
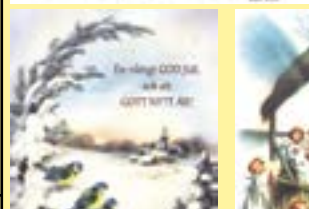
Himlen är mycket mer än du kan föreställa dig innehåller tio personers upplevelser av att ha besökt himlen. Som handlar om verkliga händelser.

170 s. **23,90€**

Kapten Frosts livsberättelse är spännande med öppenhjärtliga exempel från sitt eget liv beskriver han sin resa från andligt utanförskap till andligt barnskap. Han fann till slut en säker och skyddad hamn i Guds trygga fadersfamn.

217 s. **24,90€**

Alla tiders julkortspaket 40 stycken blandade motiv såsom landskap, blommor, Jesu födelse, barn m.fl samt 5 st. dubbla kort. Pris endast

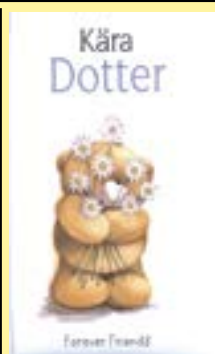
22€

Ett är nödvändigt

370 s. **21,90€**

Under vår vandring mot evigheten är det nödvändigt med andlig reskost - Guds ord. Bibeln är boken framför alla andra böcker. Den kan aldrig ersättas av någon annan bok. Men vi behöver liksom den etiopiske hovmannen också en Filippus som förklarar och tillämpar Guds ord.

Kära Dotter

7,40€

Till en underbar dotter. Alltid omtänkskänker glädje, kärlek och vänlighet. Och värd alla kramar som finns.

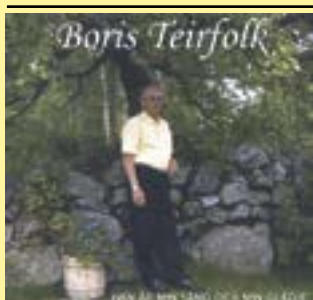
Sänd in din beställning till **Sven-Erik Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo tfn. 06-345 0190, 050-301 6598, sven-erik.s@hotmail.com**

Namn: _____

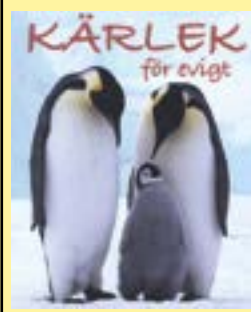
Adress: _____

Tel: _____

10 dagars betalningstid, faktura kommer med.

Barnatro, Härlighetens morgon, Mitt hjärta sång, Där rosor aldrig dör, Sammanlagt 12 sånger **CD 17€**

KÄRLEK för evigt

Ta del av värmen och glädjen i denna tankvärda bok som är skriven som en hyllning till kärleken.

11,50€

God Jul

Julen är som bäst när du firar den genom att ge kärlek till dem som behöver den som mest.

7,90€